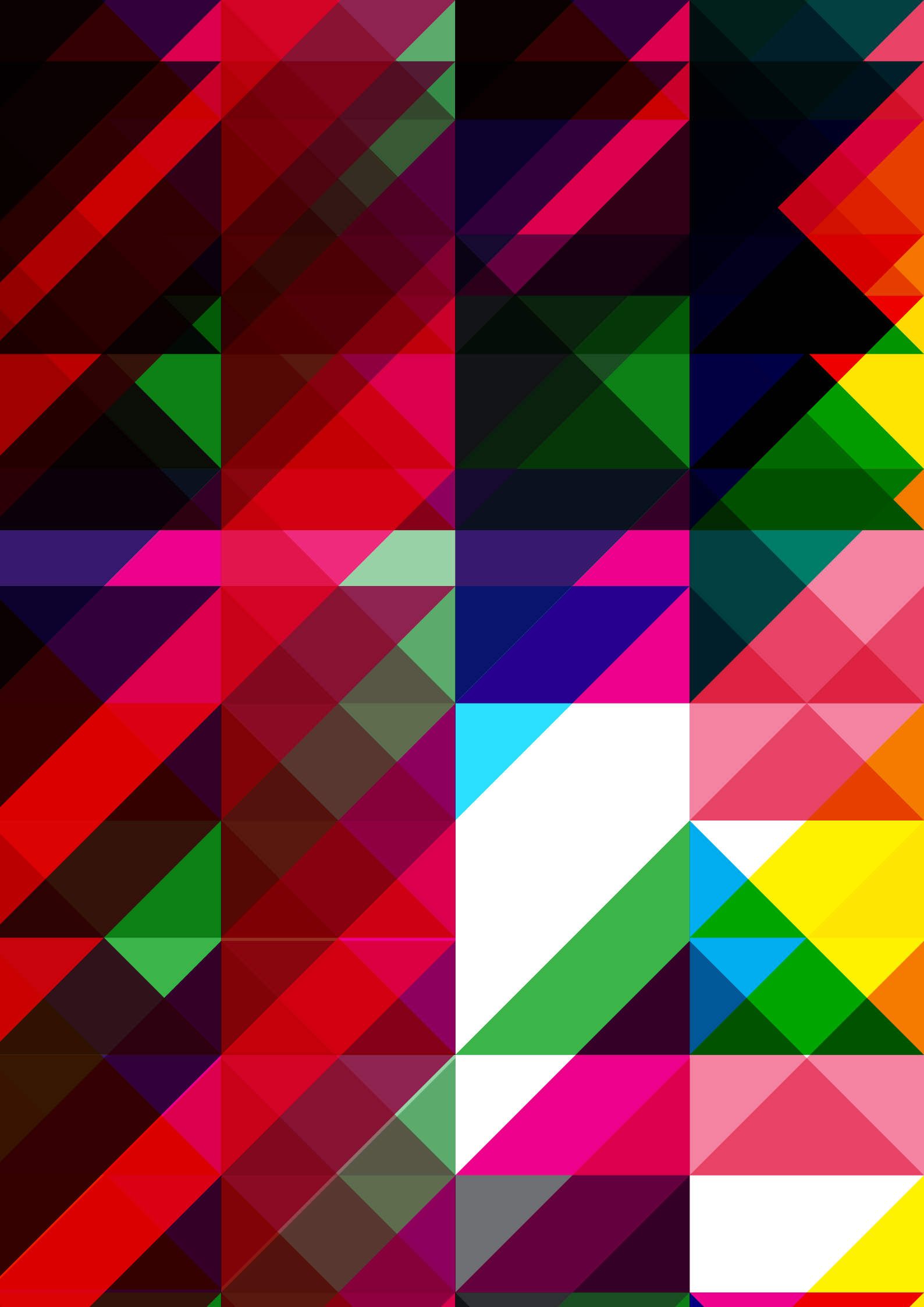

ÕPILAS
LEHT
NR. 11
JAA
NUAR
08

TOIMETUS

ILMAR KAHRO peatoimetaja	ilmar@opilasleht.ee
KAI KRABO finantsjuht	kai@opilasleht.ee
KILLU TIIGIMÄE tegevtoimetaja	killu@opilasleht.ee
SANDER OTS online toimetaja	sander@opilasleht.ee
JAAK KAEVATS kujundaja	jaak@opilasleht.ee
ARDI ILVES fotograaf	ardi@opilasleht.ee
LIIS EPRO uudistetoimetus	liis@opilasleht.ee
KAIDI TAHULA arvamustoimetus	kaidi@opilasleht.ee
MARJU NÖMME kultuuritoimetus	marju@opilasleht.ee
TRIINU UPRUS sporditoimetus	triinu@opilasleht.ee
KATHARINA TOOMEMETS meelelahutustoimetus	katharina@opilasleht.ee
ROBERTA EINER moetoimetus	roberta@opilasleht.ee
TEELE ÜPRUS Pärnu maakonna toimetus	teele@opilasleht.ee

KAASA TEGID

AINTEN JAGAFÄR
INGA KALJU
KRISTI ARDEL
HEILI VARIK
MERILIN PIIPUU
ERIK EHASOO
PRIIT PRUKS
MARIANNE UBALEHT
ANNA MARIA
TAAVI RIKANSON
LAURA REIMAN

VASTUTAV VÄLJAANDJA

MTÜ Eesti Õpilasindustri Liit
Faehlmanni 5, 10125 Tallinn

TOETAJAD

Tiigrihüppe SA
Trükk – Printall AS

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid soovi korral lühendada. Kaastööd ei kuulu tagastamisele. Kõik lehes ilmunud artiklid, graafika ja fotod on autoriõigusega kaitstud ning nende taasloomine, edastamine või levitamine mis tahes kujul ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud.

Ootame kõikidelt lugejatelt kaastööd ja aktiivset koostööd. Kui märkate midagi, mis võiks huvi pakkuda ka teistele lugejatele andke sellest teada meie vihjetelefonil.

Õpilasleht ilmub üheksa korda aastas.

Vihjetelefon - 601 5300

Tellimine - tellimus@opilasleht.ee

Reklaam - reklaam@opilasleht.ee

Küsimused - info@opilasleht.ee

www.opilasleht.ee

Ajakiri "Õpilasleht Õ" on autorikaitseobjekt. Igasugune täielik või osaline kopeerimine ilma Õpilaslehe kirjaliku loata on rangelt keelatud

04-05 **JUHTKIRI**

06-07 **ESCU LEHT**

Eesti Õpilasindustri Liidu uudised ning teadaanded

08-09 **VALEL ON LÜHIKESED JALAD**

Igaühel on õigus vabadusele, ügaühel on õigus valele, kuid ennekõik eon igaühel kohustus tõele

10-11 **"IMELINE" KOOLIELU**

Narrimisest, kiusamisest, löömisest, õiglusest

12-13 **MUST LEHEKÜLG**

Ka puudega lapse tee elus jätab jälje

15-17 **ROHELISEM ROHI JA SINISEM TAEVAS**

Eesti õpilasreis Harvardi Ülikooli

18-19 **EURO26-ga VÄLISMAALE**

Kirjeldusi kirevast maailmast

20-21 **MEES, KES LUGES KOHUSTUSLIKKU KIRJANDUST**

Intervjuu Andrus Kivirähkiga

22-23 **PIERCING**

Keha häviamine või kaunistamine?

24-27 **ROCKVERE**

Rakveres toimus järjekordne muusikafestival Green Christmas

28-29 **ARVUSTUSED**

Film ja raamat

30-31 **KES SA OLED?**

Test ja horoskoop

32-23 **BIOLOOGIA RIIGIEKSAMIST & BRUCE LEE**

TEEME RIIGI- **EKSAMID** **VABA-** **TAHTLIKUKS?**

Eelmisel kuul läkitas Eesti Informaatikanõukogu pöördumise, milles avaldas soovi muuta keskkooli lõpetamisel kohustuslikuks veel üks riigieksam – matemaatika. Antud idee tekitas arutelu kogu ühiskonnas. Lugeses Internetis uudiste kommentaare, sai selgeks, milliseks peavad praegust kooliharidust inimesed, kes haridusprobleemidega igapäevaselt kokku ei puutu.

Jah, matemaatika on oluline. Selge on see, et Eesti majandus vajab uusi alustalasid. Praegune haridussüsteem ei suuda nn teaduspõhise majanduse ideed piisavalt toita. Reaalained on õpilaste seas vähe väärtustatud. Vajaka jääb neid noori, kes pärast kooli lõpetamist suunduksid õppima riigi arengule nii vajalikke reaalaaineid. Kas matemaatika riigieksami kohustuslikuks muutmine lahendaks selle probleemi? Minu arvates mitte.

Inimesed on väga erinevad ning need erinevused loovadki erilist, ka geniaalsust. Me ei saa käsitleda õpilasi mingite ühiste standardite järgi, millele kõik keskkooli lõpetajad vastama peaksid. Kui keeled või kirjand on veel veidigi ise õpitavad, siis matemaatika puhul mängib kõige olulisemat rolli just õpetaja. Temast sõltub tihti nii õpilaste huvi kui ka edasijõudmine aines.

Erinevalt Põhjamaadest on meie riigis väga suur vahe koolide tasemetes. Näiteks võib tuua kasvõi nn eliitkoolide olemasolu, kus riigieksamite keskmised tulemused ületavad oluliselt piirkonnakoolide tulemused. Matemaatika riigieksami kohustuslikuks muutmine suurendaks seda vahet veelgi, kuna häid matemaatikaõpetajaid on meil lihtsalt hetkel liiga vähe.

Juba eelmisel aastal põrus matemaatika riigieksamil 316 noort, kes olid selle eksami ise vabatahtlikult valinud. Mis siis veel rääkida sellest, kui eksamit oleksid sooritanud kõik keskkooli lõpetajad?

Vähemalt kolme riigieksami kohustuslikkus tundub meile juba nii loomulik, et nende mõttekuse küsitavuse peale enam isegi ei mõelda. Miks ei võiks aga keskkooli lõpetada riigieksameid tege mata? Need noored, kes soovivad edasi õppida kõrgkoolis, valiksid ise just neile vajalikud riigieksamid. Kõrgkoolid võiksid aga enam tähtsustada erialale vajalikke oskusi ja iseloomujooni, mitte üks kord elus tehtud faktipõhiseid riigieksameid.

Kutsesobivuskatsete ausse tõstmine kõrgkoolides vähendaksid ka nende noorte arvu, kes ainult eksamitulemuste põhjal omale tulevasi ameteid valivad. Sedasi suudetaks ehk katse-eksituse meetodil eraldada diplomi nimel õppijad asjast tõsiselt huvitatutest.

Kui muudaksime riigieksamid kooli lõpetamisel vabatahtlikeks, saaksime ehk muuta „matemaatika riigieksami“ tunni matemaatika tunniks tagasi.

Ilmar Kahro

Eesti Õpilaslehe peatoimetaja

Eelmise aasta kevadel otsustas matemaatika riigieksami kasuks 5513 lõpetajat. Kirjandit kirjutas 10 225 gümnasisti.

Matemaatika riigieksamil kukkus läbi 5,7 protsenti ehk 316 noort, kelle tulemus jäi alla 20 punkti. Üheski teises aines nii suurt läbikukkujate protsenti ei olnud. Ebaõnnestumiste poolest teiseks jäi kirjand, mida ei sooritanud 4,1 protsenti lõpetajatest.

Suurepärase tulemuseni, üle 90 punkti, jõudis matemaatikas 1,3 protsenti noortest. Kirjandis oli sama näitaja 5,4 protsenti.

Allikas: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

ÕPILASESINDAJAD SAID KOKKU HEADE MÕTETE LINNAS, ET KOGUDA UUSI IDEID OMA TEADMISTE KOHVRISSE

1. JA 2. DETSEMBRIL TOIMUS MART REINIKU GÜMNAASIMIS ÕPILASESINDAJATE ÜLDKOOLITUS „TEADMISED ÕPILASESINDAJA KOHVRIS“. ÜLE EESTI TULI TARTUSSE KOKKU LIGI 100 AKTIIVSET NOORT, ET VEETA ÜKS LÖBUS JA ARENDAV NÄDALAVAHETUS.

Detsembri esimesel nädalavahetusel leidis aset kahepäevane koolitus õpilasesindajatele. Viimati toimus samalaadne sündmus 2003 aastal. Loodame, et nüüd muutub see iga-aastaseks üle-eestiliseks õpilasesindajate kokkusaamis- ja motivatsiooniürituseks.

Nädalavahetusel said noored võtta osa kahest erinevast koolitusest, kust saadi teadmisi ja oskusi, et õpilasesindused

paremini toimiks. Koolitusteemadeks olid meeskonnatöö, juhtimine, avalik esinemine ja projektijuhtimine. Koolitajateks vastavalt teemadele Maria Kupinskaja, Uku Visnapuu, Siim Vahtrus ja Kaidi-Kerli Kärner. Koolitusmeetodid erinesid tavapära koolitundidest muidugi väga – toimusid kaasaaravad grupitööd, huvitavad arutelud ja teadmisi omandati ka läbi mängude. Laupäeva õhtul puhati koolitusest kõik koos lauldes ja tantsides ning hoolimata jahedast magamiskohast mängiti varahommikuni „maffiat“ ja teisi seltskonnamänge.

Lugedes õpilasesindajate tagasisidelehti leidsid paljud, et koolitused annavad neile positiivsust ja energiat, et õpilasesindajana edasi tegutseda. Osalejate jaoks oli tore ka,

et ürituselt leiti endale nõ mõttekaaslast – õpilasesindajaid, kellega edaspidi koostööd teha. Noored olid üksmeelel, et koolitusteemad olid kasulikud, kuna sai palju uusi nippe, mida edasises elus võib kindlasti vaja minna. Koolitajad ise olid paljude arvates lihtsalt tasemel - osavad, avatud ja lahedad.

Usun, et veetsime Tartus koos vahva ja sisuka nädalavahetuse, kus noored said omavahel suhelda, kogemusi jagada ja kohvriga häid ideid, mida oma õpilasesinduses kasutada. Tagasisidest selgus, et huviga oodatakse juba järgmist samalaadset üritust, kus end täiendada. Nii et, jääme ootama uusi, põnevaid koolitusi!

Kirjutas: Kristi Ardel

MÕTTEID JA KOMMENTAARE ÜLDKOOLITUSE KOHTA

Meeldis seltskond ja korraldajad, kes usaldasid meid ja ei käsitlenud meid kui 3-4 klassi õpilasi?

Suured tervitused kokkadele!

Inimesed, keda me ei tundnudki kutsusid õhtuse programmi ajal meid tantsima;)

Meeldis eriti see, et EÕEL-i esimees

Merilin mängis meiega maffiat ja muidu ka suhtles kõigiga vabalt;)

Ainus, mis pisut häiris oli see, et öösel oli rämedalt külm....et

Järgmine kord võiks kütte sisse lülitada.

WC-s või mujalgi oleks võinud peegleid olla!

Sain uusi mõtteid ja analüüsisin enda ja teiste vigu.

Sain rohkematki teada, kui oli vaja.

Tartu on ideaalne koolituskoht!

Ainuke mis mulle ei meeldinud olid juustu tükid salati sees.

Koolitajad jätsid sümpaatse mulje

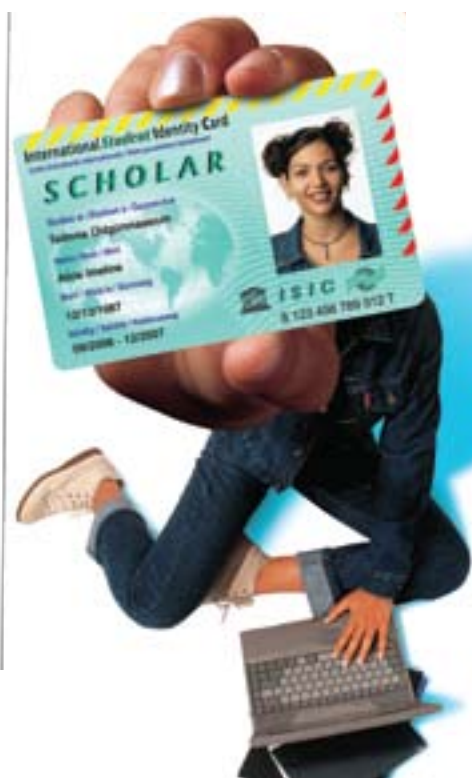
ning targemaks sai kohe kindlasti.

Toitlustus oli väga hea, kokad äärmiselt viisakad (kiitus!), seltskond äärmiselt sõbralik ja avatud, korraldus organiseeritud!

ISICUGA IDEED TEOKS PROJEKTITOETUSE II VOORU TOETUSED

EÕELI PLUS& MIINUS

Õpilane, kirjuta projekt!
 Eesti Õpilasesinduste Liit
 jagab **300 000 krooni** aastas!

Korralda kunstinädal, looduskaitsepäev, moeshow, spordiüritus või midagi muud lahedat!
 Taotle raha Eesti Õpilasesinduste Liidult ja tee oma idee ISICuga teoks!

Taotlusvoorude ajad ja jaotatav summa:
 15.oktoober 100 000.-
 31.detsember 100 000.-
 15.märts 100 000.-

Lisainfo: www.escu.ee, www.isic.ee

PLUS

101 Last Toompeale lõppdokument, mis sisaldab muudatusettepanekuid üldharidussüsteemi, on jõudnud Riigikogu kultuurikomisjoni ja toimuvad aktiivsed arutelud õpilaste ettepanekute üle.

Toimuvad läbirääkimised EÕELi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel, et välja töötada püsiv koostöölepe, mis peaks tulevikus edendama õpilaste kaasamist.

MIINUS

Õpilased peavad oma ISIC kaarte pikendada, sest paljudel lõppes nende kehtivus detsembris.

Matemaatika riigieksamit tahetakse muuta kohustuslikuks, mis aga suurendaks veelgi õpilaste koolipinget.

ISICuga Ideed Teoks projektitoetuse II vooru toetused

KOOL	Projekti nimi	Taotletav summa	Eraldatav summa
Viljandi Paalalinna Gümnaasium	Missi- ja mister valimised	7 985	Täis toetus
Taebla Gümnaasium	Talentide õhtu	6 500	Täis toetus
Kullamaa Keskkool	Kooliball 2008	21 200	Osaline toetus
Pärnu Koidula Gümnaasium	Kontakt õpilasesinduste	6 900	Osaline toetus
Haapsalu Gümnaasium	vahel	25 362	Osaline toetus
Tootsi Põhikool	HG Koolitüdruk 2008	6 500	Täis toetus
Taebla Gümnaasium	Reklaamfilmi konkurss	4 700	Osaline toetus
Lihula Gümnaasium	Fotoklubi näitus	4 200	Täis toetus
Mustamäe Gümnaasium	MTÜ Twloha loomine	15 000	Osaline toetus
Pärnu Ülejõe Gümnaasium	EV 90. aastapäev	7 100	Täis toetus

VALEL ON LÜHIKESED, AGA KÄRMED JALAD

Kirjutas: Kaidi Tahula

**„TÕDE, NAGU NAD
RÄÄGIVAD, ESINEB ALASTI
JA ELAB HEADUSE ALLIKA
PÕHJAS.“**

IGAÜHEL ON ÕIGUS VABADUSELE, IGAÜHEL ON ÕIGUS VALELE, KUID EELKÕIGE ON IGAÜHEL KOHUSTUS TÕELE. VÄHEMALT ENDA EES-SEES. ÕELDAKSE, ET ELADA VALES, ON NAGU ELADA POOLIKULT, SILMAKLAPPIDEGA. VALEL ON LÜHIKESED JALAD, KUID NEID ON PALJU. VALE KOMISTAB, KUID LIDUB ÜPRIS KIIRESTI JA KASVAB NAGU SEENED PÄRAST SUVIST VIHMA. SAMAS POLE VALET ILMA TÕETA NAGU POLE HEADUST ILMA KURJATA. KUIDAS SAAKS KI AINULT TÕES ELADES TUNDA ÄRA LUISKAMISE ÄNGI?

Valet üheti defineerida polegi vast võimalik. Võtame näiteks silmakirjalikkuse. Kas see on valetamine? Paljud kindlasti leiavad, et mitte, kuid enamik arvab, et on. Silmakirjalik olla pole mitte ainult valetamine ühiskonnale ja lähikondlastele, vaid veel hullem. Selle puhul udutab inimene iseennast. Ja kes iseennast hävitab, mädenab seespidiselt ja murdub.

Silmakirjalik inimene püüab üldjuhtudel lihtsalt varjata endas pooli, mida ta teistes vihkab. Seeläbi aga eitades enda tõelist olemust ning kuidas saaks keegi armastada ennast, kui ta salgab seda, mida peaks armastama?

Mõne aja eest oli mul põgus kokkupuude ühe noore neiuga. Ta oli kirjutanud artikli teemal, mida esitas põlastaval toonil. Samas tean ma üpris headest allikatest, et neiu ise jumaldab tegevust, mida ta mudaga loopis. Lugu mõjus irooniliselt ja vägagi lõbustavalt. Ta küll rää-

**„KUNAGI POLE HILJA
TARGEMAKS SAADA.“
DANIEL DEFOE**

kis „õiget juttu“ naiivsel toonil, kuid kurvastuseks ei suutnud ma teda kuidagi tõsiselt võtta.

See aga ongi kõige suurem tagajärg, mida inimesed valetamise ja silmakirjalikkusega endale kaasa toovad. Neid ei austata ja nad muutuvad ühiskonna silmis madalaks. Nende inimeste arvamus ei ole tõsiselt võetav ning varsti ka enam kuuldav.

Valetamine aga.... see on nagu tõde, mis võib tõsta su tarkade kilda. Tuleks valida väga arukalt enne kui otsustada. Sest, nagu me võime vabalt näha päevast-päeva, on valetamine viinud paljud tippinimesed just sinna, kus nad on, ja teinud nad rikkaks. Samas kui enamik ausaid ja tõde armastavaid inimesi vonkslevad karmide piirangute käes ning on madalamas majanduslikus seisus. See-eest on nad aga vabad. Jah, võib ju väita: „Põrgu see vabades! Peaasi, et krõbisevat leiduks!“ Kuid kas

pettev inimene on iialgi õnneks võimeline? Vist ikka mitte. Ialgi ei või ette teada, et kas just järgmine armastus ja südameiha ei võiks rikkuda valesäras ja kaduda?

Ma usun siiralt, et kõik inimesed on oma elus valetanud kallitele inimestele ning neile on valetatud armastatute poolt. Nad on see läbi pettunud ja haiget saanud. Vahel on nad andestanud, teinekord aga mitte. Kaotanud on nad mõlemal juhul kalli inimese sellisena nagu too algselt tunduda võis.

Seeläbi tulekski alatiseks meelde jätta, et vale võib ainult pisaraid tuua. Pill tuleb pika ilu peale... ja kui ta lõpuks kohale jõuab, on ka kõige karmimad meist põlvili maas. Ärge valetage ja petke ennast ega oma lähikondlasi, kellest hoolite südamega.

**JÄRGNEV MÕISTUJUTT ON
SÜNDINUD MONARHIA AJAL,
ENNE PRANTSUSE REVOLUT-
SIOONI, AGA SEE ON PIISAVALT
SOBIV IGAL AJAL.**

Tõde, nagu nad räägivad, esi-
neb alasti ja elab headuse allika
põhjas.

Ükskord, kui tal sai arvata-
vasti kõrini oma igavast üksil-
dusest, ronis ta headuse allikast
välja ja läks inimeste sekka.
Iseenesest suurepärase idee!
Sest niipea, kui keegi teda nägi,
hakkas ta vaid tõtt vuristama.

Tõde koputas mõningatele
ustele, kuid keegi ei tahtnud
enam temaga tegemist teha.

Nukker Tõde, häbistatud
ja kurb, jalutas üksi maanteel.
Seal ta kohtas aga imeilusat
daami, kes oli riietatud siidi ja
samatisse. Naine oli uhke nagu
jaanalind, ehitud kalliskividega,
enamik võltsitud, kuid selle eest
särased ja sätendasid need ime-
liselt. Selle naise nimi oli Võlts.

"Oh, tere hommikust," sõnas
Võlts sõbralikult, "kuid mida
teed sa ihuüksi siin teel?"

"Vaata," sõnas Tõde kur-
valt, "ma jäätun külmast. Keegi
ei taha minuga tegemist teha.
Kohe, kui ma neile lähenen,
nad jooksevad eemale."

Võlts vaatas Tõde mõtli-
kult ja lausus: "Ja siiski oleme
me lähedased sugulased ning
mina olen teretunud igal-
pool. Aga ma mõistan," lisas
ta naerdes "sa teed valesti, sa
näitad endast liiga palju. Tead
mida me nüüd teeme? Tule ja
kaitse ennast minu mantli all
ning lähme koos justkui head
õed! Küll sa näed, nii on parem
meile mõlemale. Targad tervita-
vad mind tänu Tõele, mida ma
peidan. Ning rumalad annavad
sulle südamlikud tervitused,
kuna sa särad tänu minu siidile
ja sädelevatele kalliskividele."

(Jean Pierre Claris De Florian)

SEE ON SEE IMELINE KOOIIELU...

Kirjutas: Aiten Jagafär

MÄLETAN, KUI MA ÜKSPÄEV KOOLI JALUTASIN, SIIS OLII MINU EES KOLM UMBES NELJANDA KLASSI POISSI JA ÜKS TEISE KLASSI POISS. ÜKS SUURTEST LENNUTAS PISIKEST MÖÖDA PORIST TEED JA KISKUS TAL MÜTSI PEAST ÄRA NING LOOPIS SEDA. VÄIKE OMA HIIGELKOOIKOTIGA OLII SUHTELISELT HÄDAS, AGA TA EI SAANUD AVALDADA KA VASTUPANU. KUI SEDA HAIGLAST KÄITUMIST NÄGIN, LÄKSIN MA LIHTSALT TEGEVUSPAIGA JUURDE JA KARJUSIN SUUREMA POISI PEALE, USKUMATU MILLINE VIHA MINUS TEKKIS. NAD SIIAMAANI KUTSUVAI MIND KURJAKS TÄDIKS JA ÜRITAVAD MIND SÖÖKLAS MAHA LASTA NÄHTAMATUTE TULIRELVAVEDEGA. ÜKS ÜRITAS AMMUGA.

Koolivägivalda on kaks eri liiki – üks on füüsiline ja teine psühholoogiline. Kumb on hullem? Kas see, kui sa saad kellegi käest peksa või see, kui sind mõnitatakse enamuse poolt. Mina olen kogenud mõnitamist noortematest klassidest oma välimuse, olemuse ja huvide tõttu ja arvan, et siiski füüsiline. Viimase puhul kannatad nii füüsilise valu all ja selle käigus saad ka tugeva vaimse trauma. Peale selle tuleb arvestada ka seda, et keegi ei tule lihtsalt vaikides sinu juurde ja viruta mööda nägu. Peksuga kaasneb kindlasti eelnev ülbitsemine ja sõim.

Esimestes klassides mäletan ma paari oma klassikaaslast, keda kiusati tohutult palju. Üks oli tütarlaps, kellel oli teatud väga raskesti ravitav nahahaigus ja teine üks poiss, kes oli lihtsalt väga omapärase mõttemaailmaga. Suurepärase kirjutaja peaks mainima, väga hea mõttelend ja arukas. Sellist nuttu ja kiusu on raske unustada, mida kõike nendega tehti: alates asjade võtmisest ja loopimisest kuni füüsilise vägivallani. Viimane oli küll imeharv, kuid vaimne pool sai neil mõlemal kõvasti kannatada. Ka mina olin nendega ülb...aga ma olen mõlema käest tänaseks juba südamest vabandust palunud ja mulle on antud. Me kõik oleme kindlasti nooruspõlves kunagi kellegi üle irvitanud. Ma soovitan kõigil vabandust paluda. Mina tegin seda, ma tunnen end siinamaani süüdi, aga ma tean et ma olen omalt poolt kahetsust avaldanud ja mulle on andestatud.

Koolides kiusatakse rohkem neid, kes on välimuselt või huvide poolest teistest erinevad. Toon näiteks need, kes pühendavad oma aja rohkem õppimisele või keegi, kes kannatab näiteks mingi kergema puude all. Neid pannakse teiste seas

kohe tähele ja hakatakse nende nõrkuste kohta mõndasid magedaid nalju tegema. Võib olla ka juhus, et küsitakse küsimusi, millele on ebamugav vastata. Kes vähegi erinevad teistest mingi silmatorkava asjaga siis üldjuhul võetakse just see isik esimesena ette. Pole sellist asja, et minnaks tutvuma ja hakatakse inimest tundma õppima. Välimus ja huvialad on määravad, seda võin öelda oma kogemuste koha pealt. Mind kiusati ka kuni seitsmenda klassini palju.

Kuuendas klassis mäletan ma, kuidas kaks minu klassivenda läksid omavahel kaklema ja kõik vaatasid pealt. Kaasa arvatud mina. See tundus minu jaoks absurdne ja mõttetu. Nad tõuklesid kitsas koridoris nagu kaks väga väiksest kasvu eriti kohmakat karu. Näod olid neil samasugused nagu istuksid nad uroloogi juures. Kui see üksteise hõõrumine lõppes, istus üks uimase näoga põrandal ja teine astus klassi. Ma küsisin talt, et miks see kaklus algas, vastas tema: "Ah see on iga aasta nii olnud, mina olen alati võitnud" näol võidukas ja särav ilme.

Klassis on igaühel oma positsioon ja väga paljud ihkavad teiste seas olla populaarsed ja kõige lähedamad ja domineerivad. Sellised, keda ei räägita taga ja kellega üritatakse võimalikult palju koos aega veeta. Selliseid ei eksisteeri lihtsalt. Alati on keegi, kellele sa ei meeldi ja alati on neid kellele sa meeldid. Tähtis on jääda iseendaks vaatamata kõigele ja tuleb kindlasti kontrollida oma käitumist. Kui inimene käitub ülbelt ja on teistega õel, pole ime, et temaga halvasti käitutakse. Aga kui ollakse viisakas ja heatahtlik, ei ole vahet, mis huvid kellegil on või milline ta on. Tähtis on see, kes ta inimesena on.

KA SISALIKU TEE KIVIL JÄTAB JÄLJE

Kirjutas: Kaidi Tahula

„KA SISALIKU TEE KIVIL JÄTAB JÄLJE, KUIGI ME SEDA EI NÄE...” ON KIRJUTANUD KARL RISTIKIVI. IGA LAPSE TEE ELUS JÄTAB JÄLJE MAAILMA. IGA LAPSEVANEMA TEGU JÄTAB JÄLJE LAPSELE. JÄLJE, MIDA EI PARANDA ISEGI AEG. VANEMAD ON MORAALSELT KOHUSTATUD KAITSMA OMA LAPSI. HOIDMA NEID TORMIDE JA VALU EEST. KAITSMA NEID JA OLEMA ALATI NENDE POOLT. KUID KAS TÄISVÄÄRTUSLIK LAPS ON TÕESTI VAID LAPS, KES ON VÄLIMUSELT JA VAIMSELT IGATI TAVALINE, NAGU ÕELDAKSE NORMAALNE?

Kahjuks on maailmas levinud materiaalne ühiskond. Välimus on kõige olulisem. Kui sa ei vasta ühiskonna standarditele, pole sind vaja!

Laps on hindamatu väärtus ja teda peab armastama. Iga vanem peaks teadma, et võsuke on kullaväärtusega. Isegi kallim veel!

Järgneva väikese jutustuse kirjutas üks tubli verinoor isa, kes töötab vahel vabatahtlikult hooldekodudes.

Karl: 20 aastane vabatahtlik noor isa. (nimi muudetud – toim.)

“Ma olen kahekümne aastane noor isa. Mul on täiesti tavaline laps, kes saab varsti 6 kuuseks. Ta on minu elupäike. Kuid kahjuks pole kõikidel vanematel nii. Hiljuti

puutusin kokku ühe noormehega, kes on lastekodus elanud viisteist aastat. Ta on puudega.

Väike kõne ja keha vääratus. “Looduse julm nali” nagu ta ise selle kohta ütleb. Ta on igati tore ja asjalik noormees. Innukas ja abivalmis. Südamlik. Tema vanemad jätsid ta pärast sündi. Põhjuseks toodi, et pole ressursse, et palgata erihooldajaid ja eraõpetajaid. Ravimid ja arstikulud olevat ka ülejõu käivad.

See pani mind imestama, et kuidas saab keegi oodata üheksa kuud oma verd ja liha. Ja avastades, et ta ei ole tavaline.... anda ta lihtsalt riigile?

Mina ei kujutaks ette, et oleksin oma tütreaga nii käitunud, olgu ta milline tahes.”

RASKE INTELEKTIPUUDEGA INIMESED

1). AEG

Ajataju kui termin tähendab arusaamist mõistetest – varem, praegu, ja pärast. Hiljem hakatakse aru saama ka minutitest, päevadest ja nädalatest-aastatest. Raske intellektipuudega inimene neist terminitest aru ei saa.

Raske intellektipuudega isiku jaoks on olemas ainult see mis on nüüd, kuna ollakse võimeline mõtlema ainult konkreetselt.

2). RUUM

Ruumitaju tähendab seda, et saadakse aru mõistetest: sees, all, väljas, pealpool jne.

Raske intellektipuudega inimese jaoks on olemas vaid need asjad, mida ta näeb enda ümber. Asju, mis on kapis nende jaoks ei eksiteeri – isegi, kui ta ise pani oma riided või asjad kappi. Ruumitaju tähendab ka oma keha tunnetamist seoses ümbritsevaga. Väga stimuleeriv võib olla raske intellektipuudega inimesele OLLA kastis,

laua ALL, kasti PEAL jne istumine.

3). KVANTITEET

Kvantiteedi mõiste tähendab seda, et saadakse aru, mis on palju-vähe, suur-väike jne.

4). KVALITEET

Kvaliteedi mõiste tähendab seda, et saadakse aru asjade omadustest ja funktsioonist. Suudetakse eristada näiteks: pehme ja kõva, raske ja kerge, erinevaid värve jne.

5). PÕHJUS

See tähendab võimet siduda omavahel erinevaid sündmusi ja aru saada, et teatud tegevus annab teatud tulemuse.

Raske arengupuude korral on raske mõista põhjuslikku seost. „Kui ma hambaid pesen, ei tule mul auke,“ on abstraktne mõttekäik. Hambahari on vaid üks ebamugav asi, mis topitakse suhu täiesti ilma vajaduseta. „Kui õues on soe, võib selga panna õhema pluusi, et ei hakkaks palav,“ on samuti liiga abstraktne, et olla mõiste-

tav. Aga võib-olla meeldib punane pluus kõige rohkem?

6). ÜLDISELT

Sellel astmel ei suudeta omandada kõnekeelt, sest sõnad on liiga abstraktsed. Isegi pildid on liiga abstraktsed, et olla mõistetavad. Sõnad ja pildid on vaid konkreetse tegelikkuse sümbolid. Sellel tasemel ei saada aru sümbolitest, ainult see, mis on konkreetne, on mõistetav.

Kui ei saada aru sümbolitest, ei saada aru ka kõnekeelest ega õpita rääkima. Kuna ei saada aru piltidest, ei saa ka kasutada piltkeelt.

Siiski tekib vajadus ennast mõistetavaks teha ja aru saada. Seda tehakse erineval viisil. Sageli on aga ümbritsevatel sellest raske aru saada ja seetõttu on palju raske arengupuudega isikuid, kes loobuvad ja muutuvad passiivseteks. Kui ei ole kedagi, kes „kuulaks“, ei ole mingit mõtet „rääkida“.

Allikas: www.parnu.ee/rehkeskus

MIDA TÄHENDAB MINU JAOKS SÕPRUS?

Kirjutas: Taavi Rikanson

Foto: Laura Reimann

„Sõprus on kaht inimest ühendav lähedane vaimne suhe” - see oleks ühe entsüklopeedia lähenemine sellisele asjale nagu sõprus. Mina saan aru sõprusest, kui kahte või enam elusolendit ühendab ühised arusaamad elust ja maailmast. Tore on teada kedagi, kellel saad rääkida oma õnnest ja rüügest jamast, mille suutsid kokku keerata, kasutades vaid kahte häälikut.

Aja möödudes kipub sõprus muutuma. Väikesena olid kõik sõbrad, kes Mootorratturhiiri olid näinud, aga nüüd pole see nii tähtis, kuigi kaasa aitab ühise teema leidmine. Sõpruse teke on üks maagilisemaid hetki elus. Neid võib tekkida nii

kriisisituatsioonides, kus on vaja leida kellegi tuge, või kui sul on hullult igav ja iga möödud hulgus tundub sõber olevat. Kui võtta sõprust, kui lähedast vaimset suhet, siis mida kujutab ennast füüsiline sõprus? Kui välja jätta igasugused „sõbramat-sud”, mis on rohkem vabanduse eest, siis ma kujutan ette, et see koosneb naeratamisest, suure koguses raha laenamisest ja mingist salakeelest, kasutades vaid käsi.

Sõpru on raske leida, sest esineb isikuid, kes ei pea lugu inimesest, kuid peab lugu tema rahakotist. Selle all ei mõelnud ma sugugi mitte mustrit, mida rahakott võib omada vaid selles peituvaid tähtsaid Eesti tegelasi

paber kandjal. Tõelist sõpra ei kohata iga päev, nad lihtsalt tekivad mingi hetk su ellu, eriti siis kui neid kõige enam vaja on.

Sõbrad ei pruugi olla ainult omaealised, kuna vahel on päris huvitav kuulata sõjajutte ning ka seda, mida peeti pättuseks 1970ndatel. Sõprus otsid terve elu ja see annab sulle päikesse, kui taevas on pilved ning soojuse, kui radiaator on katki. Sõprus on kui mõnuaine, mille tagajärjeks on jagatud mured.

Ma loetleks sõnu, mis sobiksid sõpruse kirjeldamiseks: soe, kindel, lootustandev, ülikõva, üllatav, toetav, üleüllav, aare, raha, kaval, omapärane, sarkastiline, intelligentne, midagi-

mille-täpne-kirjeldus-on-erinev-igal-inimesel.

Sõprus mu elus on nagu jääkuubik mahlas – see ei pruugi vajalik olla, aga annab positiivsema elamuse, jahutab maha kui palav. Sõprus on lisand, selline mõnus vürtsikas, aga mitte suud põletav. Sõprus on kui labidas, see on mitmel korral aidanud mind ennast välja kaevata elu madalpunktidest. Lasteaias aitas sõprus mul mänguasju üles kaevata. See samas näitab kui kasulik võib sõprus olla, tean, et see on väga materiaalne lähenemine, aga samas tõsi.

Ma olen kuulnud, et heal lapsel on mitu nime, aga kas võib öelda, et ka hea sõprusel on mitu nimetust. Väga lähedane sõprus võib muutuda vendluseks. Sõbrad võivad olla lähedasemad kui pere. Kas kõige sügavamaid südamesoove tahaks oma ülikriitilisele emale rääkida? Heameelega räägin sõbrale, kes pärast ei küsi tüütavaid küsimusi minu isikliku elu kohta. Sõprus on vahel ka minu muusa, proovin midagi kirjutada, aga peas pole ühtki mõtet hetkeni kui sõber A viskab suust välja kuldse ütlemise ja sõber B hädaldab oma raskest elust, võtan need mõtted kokku ja ongi jutt olemas (mingil määral muudan teksti, et kaitsta süütuid).

„Pikk” jutt läbi ja nüüd oleks aus enda käest küsida „Kas ma olen hea sõber?”. Kõige õigem oleks seda küsida parima sõbra käest, aga kuna juba küsisin enda käest siis vastan kindalt ja lühidalt: „Vist küll”.

KUIDAS ROHI OLI ROHELISEM JA TAEVAS SINISEM EHK MINU ÕPPEREIS HARVARDI ÜLIKOOLI

LÖPPENUD SUVEL OLI MUL VÕIMALUS OSALEDA AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE KÕRGHARIDUSE HÄLLIKS PEETAVA HARVARDI ÜLIKOOLI SUVEPROGRAMMIS. AUSALT ÕELDES POLE MUL ENDISELT ÕRNA AIMUGI, KUIDAS SEE MÕTE ÜLDSE TEKKE VÕI KUIDAS MA ANTUD PROJEKTIGA ÜLDSE TUTVUSIN, AGA VARAKEVADEKS OLI MINEK VIIMAKS SELGE. ANTUD PROGRAMMI AMETLIK NIMI ÜLETAB ISEGI KÕIGE PISEMA KIRJASUURUSEGA IGASUGU-

SED NORMAALSED MÕÕTMEDNING JÄÄB SIINKOHAL MAINIMATA, ENT LÜHENDINA OLEKS SEE HUSSSSP. ÜTLEME NII, ET AMEERIKLASED BÜROKRAATIAGA EI HELLITA. SUVEKOOLI KANDIDEERIMISEL NÕUDIS ADMISSIONS OFFICE HINNETE VÄLJAVÕTET ALATES 10. KLAS-SIST, ÕPETAJA JA DIREKTORI SOOVITUSKIRJA NING PÄRIS MITUT KIRJATÖÖD, MILLEST ÜKS PIDI OLEMA AMETLIKULT HINNATUD JA ALLKIRJASTATUD.

BUREAUCRACY RULES

Muidugi käis iga väiksemagi paberiga kaasas ka suur hulk tembeldamist, millest tulenevalt oli meil kooli sekretäri üsna sõbralik läbisaamine. Lisaks kõigele muule oli vaja esitada kõik oma senised akadeemilised ja koolivälised saavutused (olümpiaadid, lisakursused jne.) ning rahvusvahelise keeleeksami TOEFL tulemus. Probleeme eriti millegagi ei tekkinud ja vastuvõtukiri saabus 2 päeva pärast dokumentide kohalejõudmist. Siinjuures tahaksin tänada õpetaja Tiia Ševtsuki, kes viitsis mu üllitisi lugeda ja direktor Ene Tannbergi, keda ei heidutanud oma allkirja sirgeldamine kümnetele erinevatele vormidele. Erilist tänu avaldaksin Jüri Venele ja tema keemiakoolile, sest saadud teadmistepagas aitas mul kergelt toime tulla kodutöödega, mille kallal enamasti tarkpäid ajusid ragistasid. Enne minekut valdas mind kohutav hirm. Äkki on teised minust liiga palju targemad või mõtle kui ma ei paista silma ja olen järjekordne tükk halli massi Ida-Euroopast? Õnneks lahtusid kõik taolised kartused hetkel, kui astusin läbi värava, mis eraldab Harvardi õppehoonete kompleksi ülejäänud Cambridge'ist (Bostoni üks linnaosa). Olles aasta varem suvel Bostonis tudeerinud, teadsin piirkonda hästi ning kohanemismisraskusi õnneks ei tekkinud. Pigem tundsin, et olen lõppude

lõpuks oma tõelisesse koju jõudnud.

ASTONIA? ESTONIA? RUSSIA?

Pea küll tõdema, et paar asja käisid mulle tõesti päris mitu päeva üsna närvidele, kuna eestlastele harjumatu small-talk suvaliste inimestega muutus päeva lõpuks päris väsitavaks. Et mind on terve elu Ameerika kultuur ja ühiskond huvitanud, sain inimestega kiiresti jutu peale ja ühiseid teemasid jätkus hulganisti. Ainuke erinevus minu ja mu kaaslaste vahel oli mu ebatraditsiooniline nimi, mida kohalikud lihtsalt ei suutnud korralikult hääldada. Peale väikest katset oma nime amerikaniseerida sai minust Brett või vahel ka Pritt. Valdav enamasti programmist osavõtnud olid siiski ameeriklased, kellel nagu minulgi plaan järgmisel aastal oma ülikooliteed mõnes USA ülikoolis alustada. Üksteise päritolu pilati korduvalt ja erinevate osariikide tagataust oli pidevalt vaatluse all. Põhjas olakse üsna skeptilised lõunaosariikide suhtes ja päevas kuulsin ma oma toakaaslastelt vähemalt ühte või kahte sarkastilist märkust paikade nagu Alabama ja Texas kohta.

AMERICAN DREAM

Majutati meid ajaloolistes ühikahoonetesse ning enamasti elati neljakesi. Minu elamispind asus auditoriumidele üsna lähedal ja õnneks juhtusid mu

toakaaslasteks samuti väga intelligentseid inimesed, kellest ühte võis isegi lapsgeeniuseks pidada. Oma matemaatika kodutööd sai ta valmis keskmiselt 20 minutiga ja ülejäänud 2 kuud tegeles ta peamiselt söömise ja YouTube'ist videote vaatamisega. Ka nii võib. Toitlustamine toimus Sigatüügast meenutavas söögisaalis, kus toidu kvaliteeti ja teenindust võib võrrelda mõne hotelli omaga. Ameerikale omaselt kehtis sealgi „all you can eat“ poliitika ja valik oli lihtsalt hämmastav. Üheks meelde jäävaks sündmuseks oli Harry Potteri teemapäev, kui mehhiklastest abitöölised olid juhtkonna poolt selga topitud võluririided ja efektsed kübarad. Tundus, et nad polnud antud dress code'i üle just kõige õnnelikumad. Õppematerjalide koha pealt tuleb aga ameeriklastele au anda. Kirjandus on sisukas, kaasaegne ja meditsiinis väga olulist illustreerivat materjali leidub igas õpikus. Hinnad on muidugi hoopis teisest klassist, sest keskmise bioloogia- või keemiaõpiku hind varieerub kasutatuna 110 dollarist kuni 160 dollarini uuest peast. Eestlasele omase talupojakavalusega laenutasin ma sama raamatu Tartu Ülikoolist ja maksin 24 krooni viivist, samal ajal kui mu teksaslasest toakaaslane oli sunnitud 300 dollarilt puhtalt õpikute jaoks välja andma.

KEEPING UP THE TRADITIONS

Vahepealaks mõtlesin rääkida ka ühest väga erilisest traditsioonist, mida Harvardi esimese kursuse tudengid juba üsna pikka aega harrastanud on. Nimelt seisab maalilises Harvard Yard'is, mis on ühikate poolt piiratud pargiala, koolile pärast asutamist oma raamatukogu annetanud John Harvardi kuju. Linnalegendi järgi saadab kõiki neid, kes kuju vasakut jalga katavad, edu nii akadeemilises kui ka eraelus. Antud müüt on aga paelunud tuhandeid turiste, kes käivad iga päev kuju juures pilti tegemas ja kõnealust jalga patutamast. Mida enamasti turiste aga ei tea, on see, et Harvardi tudengid tavatsevad oma esimestel õppenädalatel ja pärast hilisõhtuseid pidusid selle jala peale urineerida ja hiljem pilti teha rumalatest turistidest, kes nn. õnne katsuma lähevad. See lõbus vabaajaveetmisviis sai populaarseks ka suvekooli õpilaste seas ning isegi minu toakaaslastel saatsid oma sõpradele pilte, kus nad eelpoolnimetatud tegevusest osa võtavad. Minul seda julgust polnud, sest Harvardi ülikooli politseinikele vahele jäädes oleks mind oodanud distsiplinaarõukogu ning hiljem väljaviskamine. Raske oleks seletada oma vanematele, et ma kasutasin nende raha selleks, et tuhandete kilomeetrite kaugusel kuju peale urineerida. Selleks ei pea tingimata USAsse lendama.

LIFE IS HARD, BUT BEAUTIFUL

Kõige rohkem ootasin ma otse loomulikult õppetöö algust. Viimaks saan õppida just seda, mis mind huvitab ja eriti veel väga maineka professori käe all, kes annab loenguid nii Harvardis kui ka MIT-is. Teatavaks siis, et MIT ehk Massachusetts Institute of Technology on maailma tunnustatuim tehnikakõrgkool, kust on saanud alguse ka selline tore agregaat nagu internet. Erialaks olin juba ammu valinud Medical Sciences ehk suur osa kursusest keskendus meditsiinilisele bioloogiale, hõlmates rakubioloogiat, geneetikat, inimfüsioloogiat/antoomiat, embrüoloogiat ja evolutsiooniteooriat. Õppeaastal kulub selle materjali läbimiseks kokku 3 semestrit ning lisaks intensiivsele õppimisele oli vaja teha 3 eksamit, lõpueksam, uurimustöö geneetikas ja laborieksam. Kõige sellega sain ma lõpuks edukalt hakkama ja hinne A ning professori soovituskirid olid kotis.

ALMA MATER

Nagu ma lõpuks aru sain, oli tegemist suvekooli kõige raskema kursusega, aga kes on õelnud, et elu ja eriti veel arsti elu peaks kerge olema. Laborid olid muidugi hoopis teistsugused võrreldes sellega, mida Eestis võib kohata. Mingil hetkel arvas mu laboripartner, et nüüd on parim aeg mängida mikroskoobiga, mida me kasu-

tasime kalaembrüote südame-töö filmimiseks. Pärast sai ta muidugi teada, et see asi, mida ta kasutas oma sülje filmimiseks Petri tassil, maksis pea 200 000 krooni.

Minu erialaks olid laboris lahkamispraktikumid ja sellele proovisin ma ka kõige rohkem rõhku panna. Lahata tuli vasika lootelist südant ja kõige tavalisemaid rotte. Oma tähelepanekuid pidi konspeteerima ja mällu talletama, et siis eksamil sama protseduur ilma vigadeta läbi viia. Targad Harvardi professorid muidugi ei jaganud eksamikindaid, seega enamus ei suutnud ühte küsimust südame kohta pelgalt peale vaadates ära vastata. Ise lähenesin probleemile üsna brutaalselt. Võtsin südame paljaste käte vahele, toppisin sõrme läbi aordi ja hetkega oli mul vastus selge. Mõnikord tuleb lihtsalt loominguline olla.

„LOOK AT ME, I'M A HULA DANCER”

Peale kalli tehnika ja suurepäraste õppimisvõimaluste on Harvardi eriliseks pärliks ülekalifitseeritud professorid. Vahepeal tekkis tunne, et selle vanamehe sees elutseb tege-likkuses 6-aastane, sest pea iga tark jutt lõppes mõne pealtnäha idiootse nalja või allapoolvööd huumoriga. Temaga suudaks minu kogemuste põhjal võistelda vaid Alo Savi. Selline õppemetoodika lausa kutsu-

tundi tulema. Selle professori eriliseks oskuseks oli keeruliste mõistete täiesti labane, aga samas geniaalne defineerimine. Vahepeal kasutas ta geneetikas hularõngaid, et anda meile ettekujutus transgeensetest bakteritest. Teinekord kiskus ta termodünaamika loengus välja kodust kaasavõetud aiavooliku, et selgitada ühe lollikindla eksperimendiga teooria, mille arusaamiseks läks mul Tartu Ülikoolis 2 pikka tundi ja ma polnud lõpuks üldse kindel, kas ma ikka sain asjale pihta või mitte.

HARVARD STUDENT = ...?

Kuigi ma proovisin oma õppeajast viimast võtta, olin siiski vahepeal sunnitud välja värsket õhku hingama minema. Sotsiaalne elu on Harvardis väga mitmekesine ja ülikooli magnetkaardiga on enamus lõbustusi tasuta või allahindlusega. Eriti muljetavaldavad olid sportimisvõimalused, mida kasutasin pea iga päev v.a. nädalavahetused, mis kuluvad raamatukogudes. Raamatukogud meenutasid väikseid motelle, kus käidi söömas, magamas ja kui aega üle jäi, siis ka õppimas. Ameerikas laialt levinud stereotüüp Harvardi õpilastest kui ülbetest egomaniakidest on ilmselge utopia. Keskmise Cambridge'i ülikoolilinnaku asukas on äärmiselt meeldiv ja üdini tervislik inimene ning kummutab kõik eelarvamused

paksudest ja laiskadest ameeriklastest. Suitsetamist nägin ma kahe kuu jooksul umbes kuni 10 korda ning alkoholiseaduse rikumisele järgnes 100% juhtudel automaatne väljaviskamine.

“HOMECOMING”

Kahe kuu möödudes oli mul tõsiselt kahju armsaksaanud ühikatuba viimaks ära koristada ja pillid kokku pakkida. Kogu selle melu kõrvalt oli raske tegeleda selliste triviaalsete asjadega nagu toa koristamine. Isegi esmatarbekaubad nagu tualettpaber said teiste tubadest ja kontoritest sisse vehitud, sest tegevuserohkes õhkkonnas möödub aeg alati linnutiivul. Lõppkokkuvõttes tahaksin innustada kõiki oma ala fanaatikuid analoogilistest asjadest osa võtma, sest antud asutused pole mõeldud vaid geeniuustele. Selles, et unistused saavad teoks, kui kõvasti tööd teha ja säilitada eesmärgikindlus, veendusin ma ise. Ma ei ole seda lauset kuskilt labaselt Äripäeva motivatsioonikursusel varastanud, vaid räägin sellest, millele ise olen oma tegemistes alati toetunud. Soovin kõigile edu oma unistuste täideviimisel!

Kirjutas: Priit Pruks

MILLINE IMELINE MAAILM!

Kohe pärast pika ja ilusa kooli-aja lõppu sai mulle selgeks, et tahan veidi tiibu sirutada. Tänapäeva noorena julgen pidada Euroopat oma koduks ja kõiki eurooplasi oma kaasmaalasteks. Leidsin enda jaoks vahva lahenduse, kuidas õppida tundma ühe kauni maa kultuuri, eluladi ja keelt. Valisin selleks maaks kirgliku ja kuuma Hispaania.

Toredad ja noored tuutorid aitasid mul saada aimu, mis ootab ees õpilast, tudengit või muidu rüblikut, kes on otsustanud ühe koolihooaja vältel elada ja õppida võõral maal. Tegime läbi koolitused, vahvad laagrid ja tõsised esietendused kodukohas, et hiljem «sõjas» kergem oleks!

Kohale jõudes valdas mind ühtaegu suur ärevus ja suur rahu. Olin justkui teises maailmas, kus kõik käis risti vastupidi sellele, millega seni harjunud olin, ent samas üllatusin, kui mugavalt ja rahulikult ma enast kõige selle keskel tundsin. Olin omas elemendis!

Hispaania pealinnast Madridist tuli minu ajutisse kodulinna tükk aega bussiga sõita. Esimese kolme tunni jooksul jõudsin vist küll igast palmipuust ja kaktusejumpsust fotosid klõpsida. Mind paelusid turutädikeseid, kellele ma oma fotosessioonidega busiastnast hirmsal kombel nalja tegin, ruuduliste koolivormidega armunud tudengid esiistmel ja vesternistiilis maanteeäärsed baarid. Juba enne uude koju jõudmist olin ees ootava aasta oma elu põnevaimaks mõelnud!

Minu korterikaaslane, veidi valjuhäälna saksa plika, oli jõudnud endale toa välja valida ja valmistanud kannutäie teretulemast-kohvi. Ajas ette

rutates võib mainida, et valmisime koos toredaid projekte kogu aastaks. Ajurünnakud ja pidevad kokkusaamised teiste maade noortega kandsid vilja, õpetasime meie peatuskoha Cacerese elanikele inglise, saksa, ja isegi eesti keelt.

Päevad möödusid kohalikus vanadekodus õlgkaabudes vanaisadega õnne ja armastuse peale doominot ja kaarte mängides, raamatukogus hispaania keele õpikuid ja entsüklopeediaid tudeerides, koolis õpilastele arvuti-, keele- ja käsitööringe korraldades

ning tänaval oma eksootiliste linalakk-juustega tähelepanu pälvides. Vahel tuli seletada ka Eesti lipu värvide tähendust ja põhjendada meie armastust musta leiva vastu.

Puhkepäevad möödusid sageli maja taga oliivipuude all hispaaniakeelseid raamatuid lugedes. Õpetasin toakaaslase kuduma ja reisisin koos temaga Hispaanias ringi. Kohalike noortega võtsime ette jalgrattamatku, korraldasime inglise keele laagreid ja pidasime piknikuid. Mõnele väljasõidule võtsime kaasa eestimaist küüslauguleiba

ja õunamoosiga küpsisetorti. Õpetasime keelelaagrites lastele inglise-, saksa-, eesti- ja venekeelseid seltskonnalaule, tähestikku ja keerulist grammatikat. Kes oleks võinud arvata, et isegi minu tagasihoidlik vene keel tuleb suures maailmas kasuks!

«Ma ammastan sint!» ütleb pisike hispaania tüdruk Maria mulle tänaval vastu tulles. Milline imeline pisike maailm, kuhu saime tulla pisikesi imelisi muutusi looma!

Kirjutas: Anna Maria

ŠVEITS, KODU NR 2

ANNA MARIA KÄIS ZÜRICHIS TOOTEDISAINI ÕPPIMAS

Elasin Zürichis kokku 9 kuud – olin õpilane kunstiülikoolis – eriala on tootedisain. Ja nüüd on saanud Šveitsist minu kodu nr. 2. Käin siin külas sõpradel, sest lähedat šveitslast võiks igaüks oma sõprusringkonda sobitada.

Loomulikult ei teadnud ma, mida oodata – oma ettekujutus oli olemas aga kõik osutus hoopis teistsuguseks. Alustades juba siinsest saksa keelest, mis on nii tugeva Šveitsi dialektiga, et sakslastelgi on raske nendest aru saada. Muidu on Šveits mõnus väike maa, kus

rongiga jõuab kolme tunniga riigi teise otsa sõita. Samas on kontrast erinevate piirkondade vahel niivõrd tugev, et tunduks nagu oleksid sõitnud teise riiki – Šveitsis on nimelt lisaks saksakeelsele maatükile ka itaalia- ja prantsuskeelne osa. Lõuna-Šveitsi Ticino maakonnas räägitakse ja elatakse itaallaste moodi – seal leiab vähe saksakeelseid inimesi. Üheks suureks kontrastiks ja ka kiftiks elamuseks oli Lõuna-Šveitsi maastik, kus vahemerelisele kliimale ja palmipuudele on vastandiks püstloodis kõrguvad, üle 3000 meetri kõrgused lumiste tippudega mäed. Lumi

ja palmid – see oli uhke.

Šveitsi mäginne maastik on väga maaliline – kõrged Alpid täiendavad ruumilist ettekujutust sind ümbritsevast maast. Mägedevahelistesse orgudesse jäävad väikesed alpi-külakesed. Ka suuremate linnade arhitektuur meenutab pigem alpi majakesi kui modernseid klaasehitisi.

Kuna majanduslikult on inimesed valdavalt väga heas korras ja elukvaliteet on siin üks kõrgemaid maailmas, siis ka inimesed ise võtavad elu vabamalt ja rahulikumalt. Ei ole siin liigset tormamist, palju aega pühendatakse perele, sõpradele

ja oma hobidele. Inimesed on tolerantset, väga vastutulelikud ja muidu mõnusad. Mentaliteet aga erineb oluliselt piirkonniti: tõsised „was hast bezählt“ Zürichis ja „ganz locker“ Luganos!

Aga kogu selle toimivuse ja kena masinavärgi aluseks on pöörane bürokraatia, millega eestlased vast harjunud ei ole. Tõsiasi, et „igat oma liigutust kinnitatakse allkirjaga“, see vajab harjumist, aga nii oled ka kenasti kindlustatud, kui siia on soov pikemaks jääda.

Muidu aga... juust ja shokolaad on parimad!

Projektid viidi ellu Euroopa Ühenduse programmi Euroopa Noored toetuse abil. Projekti sisu ei pruugi tingimata kajastada Euroopa Ühenduse seisukohti ega hõlma nende poolset vastutust.

ANDRUS KIVIRÄHK

– MEES, KES LUGES

KOHUSTUSLIKKU

KIRJANDUST

Kirjutas: Marianne Ubaleht

TÄNAPÄEVA-EESTI KINDLASTI KUULSAIM KIRJANIK KÜLASTAS MEIE KOOLI EESMÄRGIGA GÜMNAASIUMIPERET NATUKE HARI DA. LOENG KUJUNES KOHE VÄLJA KÜSIMUSTE-VASTUSTE TUNNIKS, KUS PINNITAV OLI KIRJANIK ISE.

KUIDAS MÕJUTAVAD TEIE TEOSEID ÜHISKONNAS AKTUAALSED TEEMAD?

Kuidagi ikka mõjutavad. Ma ju kirjutan Päevalehte aegajalt arvamusi ja seal on alati sellised teemasid.

OLETE ALATI KIRJANIKUKS SAADA SOOVINUD?

Eks ikka. Juba lapsest saati olen palju raamatuid lugenud. Ja, noh, kuidas sa kirjanikuks nii hakkad. Et lihtsalt hakkadki või? Sa lihtsalt oled kirjanik või ei ole.

MEENUTAGE OMA ÜLIKOOLIAEGA.

Ma ei tohi seda meenutada. Ühikas oli näiteks sinine lagi, kollased seinad, mis olid aukus. Räägiti, et keegi oli purjus peaga sangpommi viskama hakanud. Tuba me ka ei koristanud. Kunagi, enne mind, oli keegi sinna hapukapsad lakke visanud, nii et mingid tükid olid järgi. Loengutes me ka palju ei käinud. Oli just selline aeg, mil loenguid oligi suhteliselt vähe, sest seda punast jama enam ei olnud, aga asemele polnud ka midagi tarka panna.

MILLEST SAATE INSPIRATSIOONI?

Hea küsimus. Ma ei oska sellele vastata. Igaltpoolt. Vot, see inspiratsioon ei olegi niivõrd tähtis. Pigem see mõtlemine, et kuidas sa kõik sisu üles ehitad. Ühest ideest ei piisa. Et näiteks vahel, kui oled terve päeva kodus vahtinud ja nagu teiste meelest pole tööd teinud, on alati hea öelda, et ma ju mõtlesin uut näidendit.

NIMETAGE MÕNI OMA LEMMIKKIRJANIK VÕI -TEOS.

Ei oska jällegi vastata. Lemmikud on neil, kes muidu ei loe ja korraga on mingi raamat kätte sattunud ja nüüd see ongi maailma parim ja läheb lolliks.

KAUA VÕTTIS AEGA REHEPAPI KIRJUTAMINE?

No ikka võttis. Enne kirjutamist lugesin iga suguseid rahvajutte umbes pool aastat. Siis kirjutasin midagi, ta seisis veel pool aastat ja kokku umbes poolteist aastat võttis kogu see värk aega.

ON TEIL MÕNI KINDEL EESKUJU?

Oh jah... Muidugi on. Mitte nüüd nii, et tahaks ilgelt kellegi moodi olla, aga mingid raamatud meeldivad küll.

Miks tõlgendasite Shakespeare'i "Romeo ot ja Juliati" just sellisel moel?

Aga miks mitte? See sai alguse tegelikult sellest, et mina käin ka vahel maal. Ja see, mis ma seal näen, on üsna kole. Bussipeatustes istuvad koledate nägudega noored, poe ees veel koledamate nägudega vanamehed jne. Sain kõike seda mahajäetust ära kasutada. Ja muidugi, seda oli väga huvitav iseenesest kirjutada, sest ma ju esimest korda kasutasin nõ "rütmilist proosat". Mul endal oli sealjuures lõbus.

Aga Te siis ikkagi mõtlesite kogu lugu läbi huumori, eksole?

Vot nüüd on see koht, kus sa pead kirjutama, et "mõtles täiesti tõsiselt". Muidugi naljaga.

KUIDAS NÄEB VÄLJA KOGU SEE KIRJUTAMISE PROTSSESS?

See kõik on nii igav. Mitte kunagi pole huvitav. Tuleb lihtsalt kohutav maht teksti arvutisse trampida. Ma kirjutan suhteliselt

kiirelt. No, kõige alguses teen nõ 'pabernuku' valmis. Millele saab siis juurde kirjutada, mingeid lõike ünber tõsta jne.

Aga selle kirjutamise alustamisega on natuke teisiti. Näiteks on kolmapäev. Siis mõtlen, et ah, mis ma nädala keskel hakkam tegevan. Nii ei saa. Esmaspäeval alustan! Siis tuleb esmapäev ja on mingeid pisiasju teha.

Mõtlen, et no teen need ära, siis hakkam kirjutama. Ja jälle on kolmapäev. See on suhteliselt surnud ring.

MILLINE ON TEIE LEMMIK ENDA TEOSTEST?
Minu jaoks neil vahet pole.

KAS TEIL MOMENDIL MIDAGI POOLELI KAGON?

Ei, pooleli ei ole. Põhimõtteliselt on üks näidend, mis räägib Tuglasest. Selline komöödia, kuidas ta oli vene ajal põlu all.

KAS LAVASTUSPERIOODIL MEELDIB TEILE KA SAALIS ISTUDA JA MÕNIKORD VAHELE SEGADA?

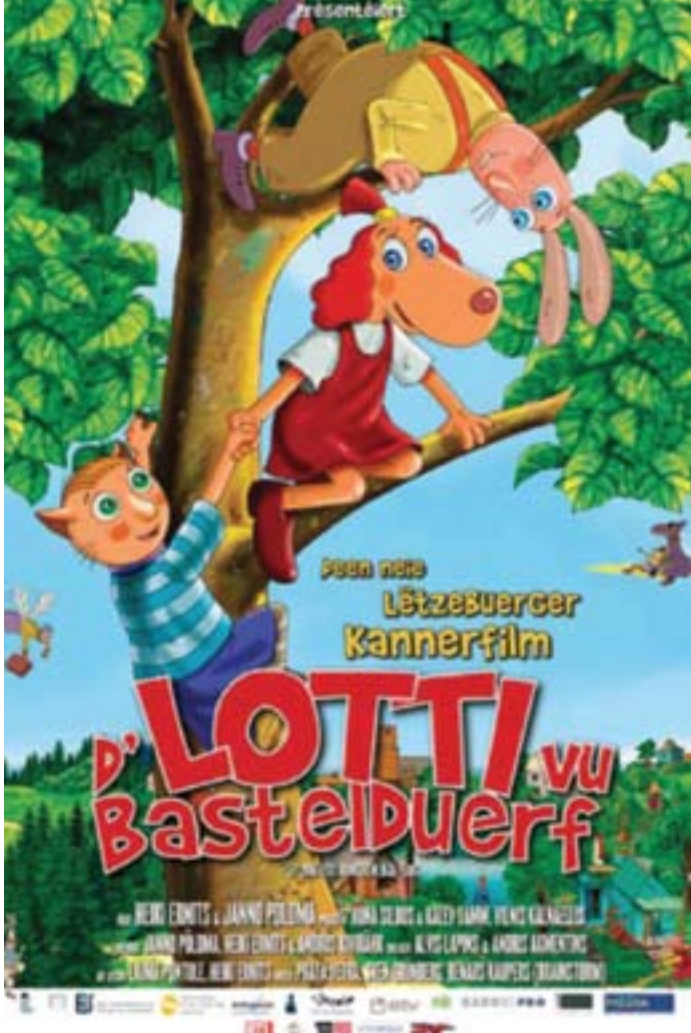
Üldiselt meeldib küll nii. Aga ikkagi lavastaja on teatrisaalis ülemus, nii et ma väga üle piiri ei lähe.

AGA IKKAGI, KES SIIS ON TEIE LEMMIKKIRJANIKUD?

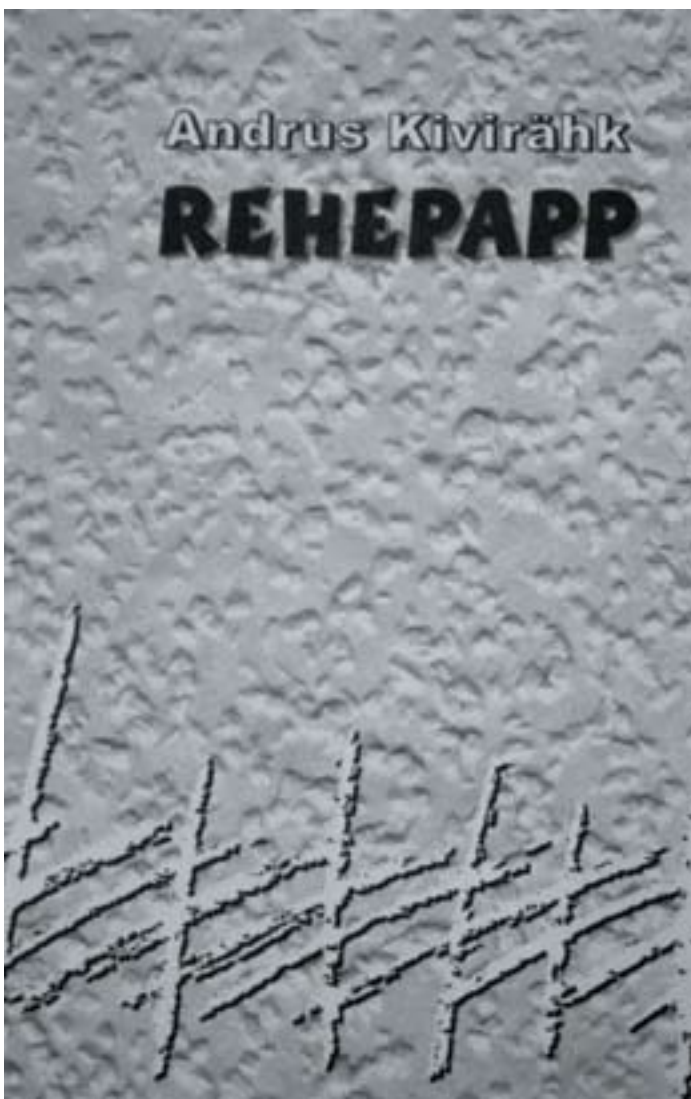
Praegustest Mart Kivistik, Mihkel Mutt, Mati Unt, Tarmo Teder jne. Vene kirjandus meeldib ka. Näiteks Dostojevski ja Petrov.

KUIDAS SUHTUSITE KOHUSTUSLIKKU KIRJANDUSSE?

Eks ma ikka lugesin. Tavaliselt olid need raamatud mul juba enne kõik läbi loetud, kui neid koolis lugema pidi hakkama. Muidugi oli ka igasugust punast jama, mida ma hea meelega poleks lugenud.

PERSOON

ANDRUS KIVIRÄHK sündis 17. augustil 1970 aastal ning õppis Tartu Ülikoolis ajakirjandust. Ta töötab Eesti Päevalehes, kus suur osa tema tekste on esmaavaldatud. Tema raamatut "Rehepapp" on 2004. aastaks müüdnud 25 000 eksemplari, mis teeb ta 2000. aastate menukaimaks eesti kirjanikuks. 2007ndal aastal ilmunud romaan "Mees, kes teadis ussisõnu" on kujunenud möödunud aasta ühes populaarsemaks raamatuks Eestis.

Aastast 1996 on Andrus Kivirähk Kirjanike Liidu liige.

Piercing – kas viis oma keha rikkkuda või seda kaunistada?

Oma keha augustamine on juba iidsetest aegadest olnud erinevate rahvuste tava. Egiptuses tohtisid naba lasta augustada ainult vaaraod ning nende perekonnad, lihtinimesi ootas selle eest surmanuhtlus, kuid oma lapsele võis erandjuhul nabaneedi teha lasta ka siis, kui tal juhtus olema väga ilus naba, Rooma sõdurid augustasid oma rinnanibusid, et näidata oma mehelikkust. Praeguseks on augustmine iga inimese vaba valik ning kogumas üha enam populaarsust.

31- AASTANE HELEN ZEIDER ON ÜKS TALLINNA TUNTUMAIK AUGUSTAJAID. KUI KÜSIDA MÕNELT NOORELT, KUS TA OMA PIERCINGU TEHA ON LASKNUD, VASTAB SUUREM OSA IKKA ARVATAVASTI: „HELENI JUURES“. HELEN RÄÄKIS Õ-LE, KUIDAS ON TEMA JÕUDNUD OMA AUGUSTAJAKARJÄÄRIGA SINNAMAALE, KUS TA PRAEGU ON.

1). KUI KAUA OLED SINI PIERCINGUGA TEGELENUD?

Piercinguga tegelen 1998 aastast.

2). KUIDAS SAI ALGUSE SINU HUVI SELLE VASTU?

Töötasin sellel ajal ilusalongis ja tasapisi hakkasid inimesed huvi tundma naba rõngastamise vastu. Hakkasime algelisel tasemel augustama, kasutades loogilist tehnikat. Praeguse tehnikaga võrreldes oli see ikka väga amatöörlik.

3). MILLINE OLI TEEKOND SELLENI, ET SINUST SAAKS DIPLOMEERITUD AUGUSTAJA?

Aja möödudes tekkis võimalus Eestis läbida nabarõngaaugmentamise koolitus. Sellest oli väga palju kasu. Koolitus aitas omandada täpse tehnikat, mis tegi töö kvaliteetsemaks. Augustamine muutus kiiremaks ja hügieenilisemaks. Siis tekkis ka suurem huvi augustamise, kui sellise vastu. Väga palju kasulikku informatsiooni sai hangitud Internetist. Eriline osa augustamise juures on järelhooldusel. Augustamine, kui selline, on alati riskiga protseduur. Tegija hooletus võib tekitada kliendile tõsiseid kahjustusi, sellepärast on ka oluline anda kliendile järgneva paranemise perioodiks võimalikult palju infot hoolitsuse kohta.

4). KUI RASKE VÕI KERGE ON SELLEL ALAL VÕIMALIK NIME TEHA JA KUI KAUA SEE AEGA VÕTAB?

Nime teha on väga raske. Õnneks mul vedas. Ma sattusin tegelema selle alaga just siis, kui ta hakkas Eestis alles kanda kinnitama. Ma arvan, et minu edu saladus seisneb selles, et ma ei näe oma töös ainult rahateenimise viisi, vaid mulle tõesti meeldib oma tööd teha ja ma suhtun sellesse väga tõsiselt. Ma olen väga tõsiselt ennast harinud ja kurssi viinud sellega, mida tehakse mujal maailmas. Samuti on kaasa aidanud hooliv ja toetav suhtumine klienti, st. et klient teab, et ta võib alati helistada või salongi tulla, kui tal on küsimusi või on tekkinud mingeid komplikatsioone. Samuti äratav usaldust see, kui palju sa annad välja informatsiooni eelseisva protseduuri kohta ja pärast hoolduse kohta. Professionaalne

ja avatud suhtlemine tekitab usaldust. Samuti on väga suur abi olnud kodulehest. Õnneks on meie koduleht väga põhjalik ja informatiivne, mis jällegi omakorda tekitab usaldust.

5). MILLISEID KRITERIUME PEAB JÄLGIMA, KUI TULLA END SINU JUURDE AUGUSTAMA?

Inimene, kes tuleb augustama, peab endale aru andma, et ta seda ikka tõesti tahab ja et tegu ei ole naljaga. Teha lihtsalt tegemise pärast ei ole õige. Samuti peaks ta olema täisealine. Alaealised tulevad koos vanema või on neil vanema kirjalik luba, mida me siis kontrollime.

6). MILLIST PIERCINGUT TEHAKSE KÕIGE SAGEDAMINI JA MIDA KÕIGE HARVEMINI?

Kõige sagedamini tehakse kõrva-, keele-, naba-, kulmu- ja huulepiercingut. Harvemini septumit (neet ninavaheseinas- toim.) ja surface (naha pinnal olev piercing, a'la neet käsivarres- toim.), samuti nibu- ja intiimpiercingut.

7). MILLINE ON KÕIGE EKSTREEMSEM PIERCING, MIS SA KELLELGI TEINUD OLED? (KUS, MILLAL, MILLINE NÄEGI VÄLJA PROTSESS?)

Kõige ekstreemsem oli ehk korsett. See sai tehtud soomes. Aega võttis 2,5 tundi. Suurem osa sellest ajast läks pildi ettejuonistamisele. Kokku tuli 20 auku. Aukudesse läksid rõngad. Kahjuks ei pea selline piercing kaua vastu.

8). KAS SINU ARVATES ON PIERCING VIIS KEHA KAUNISTADA VÕI SEDA HOOPIS RIKKUDA?

Piercing on pigem kehakaunistus ja inimese üks eneseväljenduse viise.

9). KUI PALJU SINUL ENDAL ERINEVAID NEETE ON (MIKS EI OLE ROHKEM)?

Minul on naba ja nibuneedid. Samuti on mul kõrvades tragused (neet kõrvanibus- toim.). Rohkem ei tee, sest tunnen et see ei läheks minu iseloomuga kokku.

10). MILLISEID PIERCINGUID SA TEE?

Naba-, nina-, kulmu-, nibu-, huule-, surface-, kõrva- ja intiimpiercingu mõningaid variante.

11). MILLINE ON SEE PIERCING, MIDA TEE KÕIGE MEELSAMINI JA MILLINE ON SEE, MIDA SA ERITI HEA MEELEGA (VÕI ÜLDSE) TEHA EI TAHA?

Teen kõiki piercinguid heameelega. Eriti ei armasta ma teha surface piercinguid, sest need on nn. mõttetus piercingud. Kipuvad

põletikuliseks minema ja kasvavad välja. Sellepärast räägin ka alati väga põhjalikult inimesele, mis võib tema auguga juhtuda.

12). MILLISED ON TIHEDAMAD PROBLEEMID, MILLEGA SINU POOLE OMA ERINEVA-TE PIERCINGUTEGA SEoses PÕÖRDUTAKSE?

Kõige tihemini pöörduakse minu poole probleemidega, mis on tingitud valest hooldusest.

13). KUI VANA ON KÕIGE NOOREM JA KUI VANA KÕIGE VANEM INIMENE, KEDA AUGUSTANUD OLED?

Kõige noorem oli 10- aastane poiss, kes tuli oma emaga ja lasi teha kulmuneedi. Hiljem tegime veel keeleneedi ka. Kõige vanem oli 55- aastane, kes tegi nabaneedi. Kõrvaaukude tegijaid on ka vanemaid olnud.

14). KAS ON KA SEDASORTI INIMESI, KELLEL SA EI SOOVITATA END AUGUSTADA (KUI JAH, SIIS MIKS)?

Augustada ei soovita siis, kui inimene ei ole endas kindel ja ei anna endale aru, et paranemisprotsess võib olla pikk ja tülikas. Olen ka tihti inimese ümber rääkinud, kui ma näen, et soovitud auk ei sobi talle või olen soovitanud midagi muud. Samuti, kui olen pikalt ära seletanud, mis võib ühe või teise auguga kaasneda, soovitanud võtta mõtlemisaega. Samuti ei ole hea ennast augustada inimestel, kellel on mingeid tõsisemaid terviseprobleeme. Sellisel juhul võiks klient eelnevalt nõu pidada oma perearstiga. Ka ei peaks augustama rasedaid ja imetavaid emasid.

15). KUI PALJU SINU JUUREST UMBES PÄE- VAS KLIENTE LÄBI KÄIB?

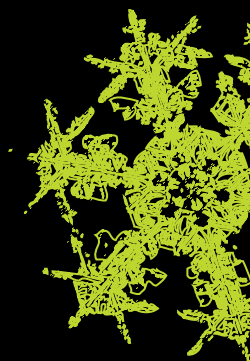
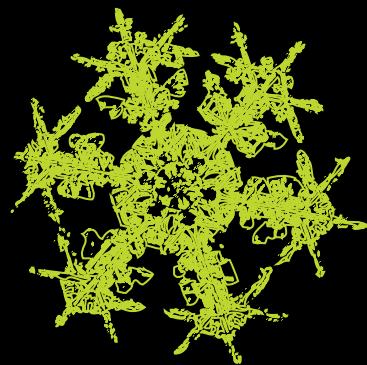
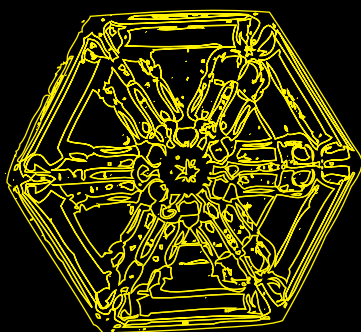
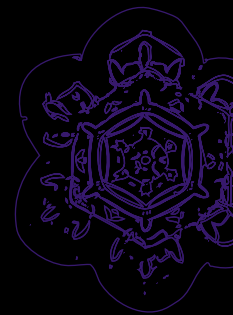
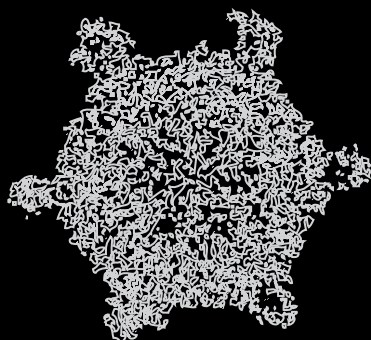
Statistika järgi teen kuus umbes 6 klienti päevas.

16). MILLISED ON SINU NÕUANDED NEILE, KES MÕTLEVAD ENESE AUGUSTAMISELE ESMAKORDSELT?

Kui inimene augustab ennast esmakordselt, võiks ta teha eelnevalt põhjaliku uurimistöö. Uurida tegijate tausta ja pädevust, pidada nõu oma tuttavatega. Kohapeale minnes peaks jälgima või üle küsima, kuidas augustaja oma tööd läbi viib. Kas ta kasutab ühekordseid nõelu ja steriliseeritud instrumente, ning mida ta oskab rääkida hoolduse kohta.

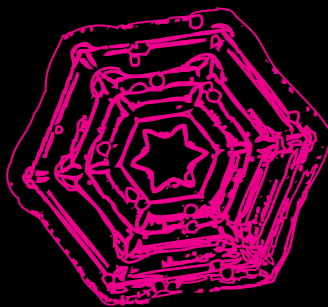
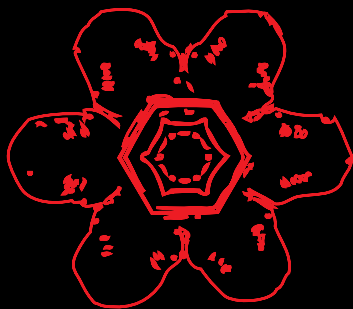
Rohkem infot piercingu ja Heleni tööde kohta: www.piercing.ee

Kirjutas: Katharina Toomemets

Rakveres peeti jälle rohelisi jõule

21. ja 22. detsembril
muutus Rakvere taaskord,
juba kaheteistkümnendat
korda, Rockvereks –
põhjus seisnes selles,
et rockmuusika austajad
tähistasid seal jõule –
rohelisi jõule.

GREEN CHRISTMAS ON ROKIFESTIVAL, MILLELE BALTIKUMIST ARVATAVASTI VASTAST EI LEIDU. SEL AASTAL ESINES GREEN CHRISTMASIL 15 BÄNDI- 10 VÄLIS- JA 5 KODUMAIST, KES ESINDASID STIILE POP-ROCKIST KUNI HEAVY METALINI. Õ KÄIS SAMUTI ROKIINIMESTE AASTA SUURSÜNDMUST KAEMAS JA JÄI LÖPPKOKKUVÖTTES ÜRITUSEGA VÄGAGI RAHULE.

Kella 20.00 paiku oli Rakvere spordihalli ees veel kümnekonna meetri pikkune järjekord, kuigi festival oli juba 2 tundi kestnud. Kui check-in tehtud ja asjad ära paigutatud, võisime minna kuulama Eesti metalbändi, Recycle Bin'i, esinemist. Kuna järjekord väljas oli päris pikk, ei olnud sees ka just eriti

palju rahvast ning publik tundus üldse pisut tuim, vaid lava ees võis näha mõningaid inimesi rokkimas. Kui poiste esinemine läbi sai, oli meil võimalus backstage's nendega ka paar sõna vahetada. Recycle Bin esines Green Christmasil juba teist korda, esimene kord oli aastal 2003. Kui küsisin, et kumb esinemine neil paremini läks, vastasid nad nagu ühest suust, et eelmine. Kuna ajakava pisut venis, nagu seda ikka juhtub, jäi Recycle Bin'i esinemine oodatust lühemaks, mille peale poisid ise väga pahased olid, kuna nn finaali jäi mängimata. „See on täpselt see tunne, et kui Sa jooksed 60 meetrit ja hakkad juba võitma ja rahvas hõiskab ja hullult hea on olla ja paar meetrit on

jäänud ja siis tuleb mingi tüüp ja jookseb Su lihtsalt pikali. Või nagu see, kui Sa kirjutad sümfoonia, mis koosneb neljast osast ja neljas on see grande finale, ja kontserdil seda lihtsalt ei mängita. Ajab närvi ikka küll!“ rääkisid nad. Küsimusele, et kumb publik on parem, kas välis- või kodumaine, saime vastuseks, et kindlasti kodupublik.

Edasi saime nautida Saksamaa metalcore bändi Caliban. Valgetes, vereplekiimitatatsioonidega särkides poisid suutsid rahva ikka korralikult üles kütta. Üks noormees tahtis Calibaniga ka lava jagada ning hümpas ole piirde lavale, tegi seal ühe ringi ja tahtis siis maanduda rahva sekka (arvatavasti just nii, nagu muusikavideotes, et

rahvas kannab teda kätel), ent see ei läinud läbi, kuna publik jooksis kahes suunas laiali. See julgustükk omakorda tegi turvamehed väga valvaks ning kui noormes sama trikki korrata üritas, ei läinud see tal läbi, kuna turvamehed jõudsid tal enne kraest kinni hakata, kui poiss lavale jõudis. Caliban meeldis publikule niivõrd, et hakati keset saali ringis tantsima (olgem ausad, see meenutas küll rohkem suvalises suunas karglemist, ent siiski). Õ tõi Calibani kontserdilt koju ka kaks meenet- nimelt õnnestus meil saada kaks bändi kitarristi medikat. Peaaegu oleks õnnestunud saada ka trummipulk (see oli mul juba käes), ent kui selja taha vaadates avastasin, et trummipulgast hoiab

kinni peale minu veel kolm neidu ja seda kahe käega, loobusin ja jätsin nad omaval selle üle kaklema.

Meie jaoks osutus kogu festivali parimaks üllataks jällegi üks Saksamaa bändpop-rokki viljelev Liquido, kelle vana hitt „Narcotic“ terve saali kaasa pani laulma. Kuna ühel Green Christmase korraldustiimi liikmel juhtus samal päeval olema sünnipäev, otsustas terve ülejäänud meeskond talle üllatuse teha. Sünnipäevalapsele, kelle nimi oli Maria, andis sünnipäevatoridi üle Liquido solist isiklikult. Viimase loo ajal kutsus ta aga Eesti neidusid lavale tantsima. Paarkümmend kiiremat, sealhulgas ka mina, saidki viimase loo ajal end peaaegu

päris staaridena tunda ning laval tantsida. Oli näha, et Liquido meeldis rahvale väga, kuna emotsioonid olid laes ning ka hiljem olen mitu korda kuulnud, et nii mõnegi jaoks oli Liquido tõeline üllataja. Esimesele päevale pani punkti UK-st pärit Paradise Lost ja fännide näolt peegeldus siiras õnn.

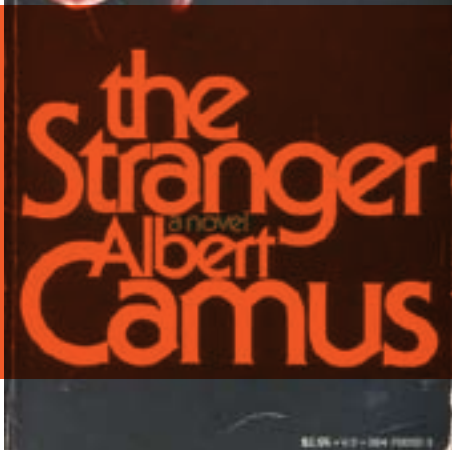
Festival oli supermõnus ning olen kindel, et kõigi külastajate ootused said täidetud. Näeme järgmisel aastal Rakveres!

Kirjutas: Katharina Toomemets
Pilti tegi: Ardi Ilves

RAAMAT & FILM

Inga Kalju

Triinu Uprus

“GOAL II - LIVING THE DREAM”

Must-see-film igatsorti jalkafännidele. See on järg Goal I'le, mis oli suhteliselt hea, kuid teine osa on märgatavalt parem. Vaesest perekonnast pärit Santiago Munez (Kuno Becker) elab tõelist unistuste elu, millest nii mõnedki ainult und näevad - ta mängib New Castle'i jalkaimeis, saab palju raha, tal on ilus naine Roz (Anna Friel), ning ees ootavad pulmad. Ja asjad lähevad aina paremaks, sest teda tahetakse osta Real Madridi meeskonda. Mehe elu saab veelgi glamuursema pöörde, kuid mitte kauaks. Santi taldrik saab liiga kiiresti täis, kuid ta ei pane tähele, mis üle ääre hakkab ajama.

Mis filmi juures eriti üllatas oli see, et Real Madridi staare nagu David Beckham, Roberto Carlos, Ronaldlo, Robinho, Zidane jne ei mänginud mitte nende sarnased näitlejad, vaid nemad ise! Film aga näitab, et igakord mee lakkumine ei pruugigi olla nii magus, kui ette kujutatakse. Ootame siis järke, mis peaks ilmuma selle aastanumbri sees.

ALBERT CAMUS „VÕÕRAS“

Tegu on absurdse, kuid sügava looga, mis paneb teistmoodi mõtlema. See kirjeldab paari päeva ühe noormehe elust, kes ei hooli mitte millestki ja kelle ükskõikne suhtumine saab saatuslikuks nii temale kui ka ta lähedastele.

Peategelane on isemoodi – reeglid ei lähe talle korda, kuid ta peab neist kinni, sest muidu tuleks seista silmitsi asjadega, millega ta lihtsalt ei viitsi tegeleda. Tema suhted, seiklused ja mõtted toovad lugeja ette hoopis uutmoodi isiksuse, kellel pealtnäha pole mitte mingisuguseid tundeid ning millest ta ise saab teadlikuks alles pärast inimese mõrvamist. Kui kohtus küsitakse, kas ta kahetseb oma tegu, tuleb vastus: “Ma ei tunne niivõrd kahetsust kui isemoodi kohmetust.” Ta mõistetakse surma ja surmaeelsele olekule on pühendatud päris suur osa raamatu mahust. Raamat võlub eelkõige huvitava stiiliga ja muidugi omapärase looga.

“A WALK TO REMEMBER”

Landon Carter (Shane West) on keskas populaarne kutt ning liigub ka vastavate sõpradega. Teinud ühe järjekordse koerustüki, leiab kooli direktor, et aeg oleks noormehel näha teisi asju, ning suhelda teistsuguste inimestega, niiet ta paneb talle peale karistuse, kuhu kuulub kooli koristajat aitamine, õppimispuudusega laste õpetamine, ning osalemine iga-aastases kevadnäidendis. Landon, kes suhtub asjasse ikkagi üleolevalt, käib siiski vastu tahtmist koristamas, aitamas ja näitlemas. Et etenduse read paremini peas püksiks, otsustab poiss abi paluda Jamie Sullivan'ilt (Mady Moore), tüdrukult keda ta teab juba lasteaiast saati, kuid ei suhtle temaga, kuna viimane kuulub koolis “madalate klassi”. Suheldes kristlasest Jamie'ga mõistab Landon järk-järgult, kui tühi ta enda elu on, tehes koguaeg neid samu asju samade inimestega, ning Jamie, kes on teistest nii erinev, hakkab talle ühe enam huvi pakkuma. Kooli popim poiss ja usklik tagasihoidlik tüdruk ei tee just kokku aasta paari, ning pälvivad nii mõnedegi viltusi pilke, kuid noorted armastajad ei tee sellest välja.

Alguses võib film tunduda tüüpilise noorte-draamana, kus võimatu saab võimalikuks ja kõik on lõpuks happy ever after, aga nii lihtne see kohe kindlasti ei ole, ning teoses on peidus palju rohkemgi, kui see üks ja sama materjal, mida kogu aeg tiinekatele vändatakse.

“ATONEMENT”

See emotsionaalne armastusdraama põhineb Ian McEwani samanimelisel menuromaanil. 13-aastane tulevane kirjanik Briony Tallis (Saoirse Ronan) naudib koos oma vanema õe Cecilia (Keira Knightley) ning perega luksust tohtus mõisas. Neid külastab aeg-ajalt Robbie Turner (James McAvoy), kes on armunud Ceciliasse. Tunded on vastastikused, kuid neid kõrvalt jälgiv noor Briony ei mõista nende kahe armulõket ning käitumist ja teeb ennatlike järeldusi, ülepingutatult nagu väike laps ikka. Kuigi õdedest noorim on tegelikult ka Robbie'sse armunud, annab ta ülekuulajale valetunnistuse, süüdistades noort meest kuriteos, mida ta korda pole saanud. Kuigi Cecilia leiab, et Briony't ei tasu kuulata, arreteeritakse Robbie ikkagi Briony väidetul alusel. Noored armastajad kisutakse lahku, ning kolme inimese elu saab muudetud igaveseks.

Robbie'le antakse valida pärast paari aastat vangistust - kas ta tahab jääda veel

trellide taha, või minna sõtta. Nendest variantidest valib ta viimase. Kirjutades omavahel, loodavad armastatud peagi üksteist kohata, samal ajal kui õeks õppiv 17-aastane Brinoy kahetseb sügavalt oma tegu.

Filmi alguses võib pehmust lausa ekraniilt katsuda. Muinasjutulist suvepäeva ja lopsakat rohelist vaadates tekib lausa ahastus, võrreldes seda praeguse Eesti lõrts-ilmaga. Mis filmi juures tähelepanu äratav, on see, et tähtsamaid stseene on kujutatud mitu korda, erinevate tegelaste vaatevinklist. Ajamöödudes asendub pehme olustik kontrastsemaga ning õrnast lillelisusest pole jälgegi. Nõrganärvilised kindlasti pigistavad nii mõneski kohas silmad kinni. Linateos maalib päris puhta pildi sellest, kuidas nii mõnegi mõtlematu žesti tegemine, olgu see siis tingitud teadmatusest, vihast või pettumusest võib mitte muuta üksnes enda, vaid ka teistegi elu jäädavalt. Eriti pealuv on filmis muusika, ning loomulikult näitlejate hea töö. Ning ega see siis asjatult pälvunud 7 Kuldgloobuse nominatsiooni - väärt film.

JÄÄR

(21 märts – 20 aprill)

Sel kuul satub nii mõnegi Jäära ellu palju uusi inimesi, kelle hulgast Selle Õige leidmine ei tohiks raske olla. Tasub järele mõelda, mida elut tahad ja viimane aeg on oma prioriteetidid paika panna. Hea aeg vanade suhete klaarimiseks ja uute loomiseks, kuna oled sel kuul äärmiselt populaarne.

LÕVI

(23 juuli – 22 august)

Kui võtad sel kuul ette midagi asjalikku ja olulist, läheb see korda, ebaolulised ja ebaasjalikud asjad kipuvad aga kolinal läbi kukkuma. Iga asja jaoks on oma aeg ja koht, seega restoranis ära hamburgereid maini. Rahaasjadega tegelemiseks on aeg vägagi soodne, seega soovitatakse seda ära kasutada.

AMBUR

(23 november – 21 detsember)

Tundub, et konkurendid hakkavad Sulle närvidele käima ning püüad neist lahti saada, vibust nooli lastes, suunda valimata. Ole ettevaatlik, sest kui nool tabab kallist inimest valusasse kohta võid Sa ise ka kõvasti haiget saada (eriti ettevaatlik soovitatakse olla meessoost Amburitel)! Muidu igati hea kuu.

SÕNN

(21 aprill – 20 mai)

Küsid endalt tihti, et miks just Sinuga nii juhtub? Kui jah, siis sel kuul saad seda teada-halvad asjad maksavad kätte ja hea tuleb tagasi, kas suuremal või vähemal määral. Alati. Pea meeles inimesi, kes on Sulle kallid ja ignoreeri neid, kes ei meeldi, siis peaksid asjad kenasti joonde minema.

NEITSI

(23 august – 22 september)

Kord, kord ja veelkord kord! Tunned, et asjad Sinu ümber on sassis ja vajavad korrastamist? Tee seda, sest sel kuul ei takista Sind keegi. Sa oled kui tõusev täht ning paned kõik end imetlema, kuid pea meeles, et tähed võivad langeda sama kiirelt, kui nad tõusid, seega vaata pisut ette ja kõik saab korda.

KALJUKITS

(22 detsember – 20 jaanuar)

Jõulud on läbi. Aastavahetus on läbi. Unusta nüüd igasugune puhkus ja pidutsemine, sest kui Sa end kätte ei võta, saavad töö- ja kooliasjad kõvasti kannatada. Kui Sa aga korralikult pingutad, saab kõik korda. Tähtede seis lubab soodsat aega armu- ja rahaasjades. Liikluses tasuks siiski ettevaatlik olla.

KAKSIKUD

(21 mai – 21 juuni)

Mitte miski ei ole Kaksikute elus enam endine. Halb õnn pöördub heaks, halvad suhted ning halvad hinded paremateks ja väike palk suuremaks. Ole valmis seinast kinni haarama, sest nii mõnigi hea üllatus võib Su põlved nõrgaks võtta. Tähtede seis lubab äärmiselt head aega. Kõiges.

KAALUD

(23 september – 23 oktoober)

Milline on see inimene, keda Sa enda kõrvale tahad? Kohe kindlasti mitte see, kes seal praegu on, kas pole nii? Alusta siis kiiresti uue otsinguid, sest kogu universum toetab Sind sel kuul ning hoiab põialt. Küll Sa ta leiad! Hea aeg kõiges-suhted, raha, perekond, töö, kool- kõik on briljantne!

VEEVALAJA

(21 jaanuar – 18 veebruar)

Suhted vanematega kipuvad sel kuul pisut segased olema ning Veevalajad peaksid silmas pidama vanasõna „9 korda mõõda, üks kord lõika“, kuna mõtlemata öeldud sõnad võivad suuri probleeme tekitada. Hoiu kiivalt silm peal ka oma väarisasjadel, kuna pikanäpumehed ei puhka kunagi.

VÄHK

(22 juuni – 22 juuli)

Kellelegi ei meeldi inisejad, võta see endale teadmiseks ja järgmisel korral, kui kellegi kallal vinguma kipud, püüa end tagasi hoida. Arvad, et Sina pole selline? Mõttele uuesti. Jupiteri ja Marsi suhted ei ole sel kuul eriti head, mis tähendab, et see võib ka Sulle hädasid kaasa tuua. Ole oma sõnade ja tegudega ettevaatlik.

SKORPION

(24 oktoober – 22 november)

Ära püüa olla see, kes Sa ei ole. Alguses võib kõik ju hästi minna, kuid hiljem, kui inimesed Sinu ümber taipama hakkavad, kellega päriselt tegu on, on tagajärjed katastroofilised. Puhka, mine metsa, suusata, laula kodus duši all, vedele vannis või lõõgastu muud moodi, sest see teeb Sulle head.

KALAD

(19 veebruar – 20 märts)

Tunned huvi poliitika vastu? Sulle meeldib vaielda? Sel kuul on Sul hea võimalus kõik oma mõtted ja tunded lagedale laduda, sest inimesi, kes Sinuga vaielda tahavad, leidub rohkem, kui küll. Siiski peaksid enne mõtlema, kellega vaidlema lähed, sest kuigi enamikes teemades suudad peale jääda, ei ole see alati nii.

KUI SA OLEKSID JALANÕU, SIIS MILLINE?

Koostas: Katharina Toomemets

1) MILLINE ON SINU NÄGEMUS ÜHEST KORRALIKUST PEOST?

- a) Kodus, paari sõbraga filmi vaatamine ja popcorni söömine
- b) Klubis, sõprade-tuttavatega hängimine ja ilusate poiste/tüdrukutega poole õni tantsimine
- c) Kellegi korteris, paljude tuttavate ja võõrastega ning suure koguse alkoholiga
- d) Heade sõpradega, ükskõik, kus, peaasi, et oleks lõbus

4) MILLINE ON SEE NÄGU, MIS SULLE PEEGLIST VASTU VAATAB?

- a) Meikimata, treditäpiline, prillid- mitte just kena
- b) Alati perfektselt meigitud (tüdruku puhul), soeng on alati viimse karvani lihvitud
- c) Vahet ei ole, kui peoks läheb, on see nagunii teistsugune
- d) Armas, tagasihoidlikult meigitud (tüdruku puhul), tavaline

2) MILLINE NÄEB TAVALISELT VÄLJA SINU REEDENE ÕHTU?

- a) Istud üksi kodus ja vaatad telekat
- b) Rändad sõpradega mööda vanalinna baare ja klubisid
- c) Sa ei tea, sest reeglina ei mäleta Sa neist midagi
- d) Kuidas kunagi, ent igav Sul kohe küll ei ole

5) KUIDAS KÄITUD VÕÖRAS SELTSKONNANAS?

- a) Istud vaikselt nurgas ja vahid põrandale
- b) Oled seltskonnahing, elu tiirleb just Sinu ümber
- c) Selgitad kõigile valjult oma maailmavaateid
- d) Sulad vaikselt seltskonna ja naudid õhtut

3) MILLIST JOOKI REEGLINA EELISTAD?

- a) Mingisugust mahla/morssi/mineraalvett
- b) Igasugused kokteileid on Su lemmikud
- c) Mida kangem, seda parem
- d) Oleneb olukorrast

6) MILLINE ON SINU LEMMIKSPORDIALA?

- a) Kõndimine
- b) Tantsimine
- c) Jooksmine
- d) Ei ole just eriti sportlik

KÕIGE ROHKEM A-VASTUSEID:

Sinu jalatsistiil on toasuss. Reedeõhtuti istud Sa tavaliselt kodus või teed sõpradega popcornipidusid. Koolis/tööl/tänaval jääd tihti peale märkamatuks, kuna oled nagu hall hiireke-meikimata, väga tagasihoidlikult, et mitte öelda, maitsetult, riietatud ning vaikne.

KÕIGE ROHKEM B-VASTUSEID:

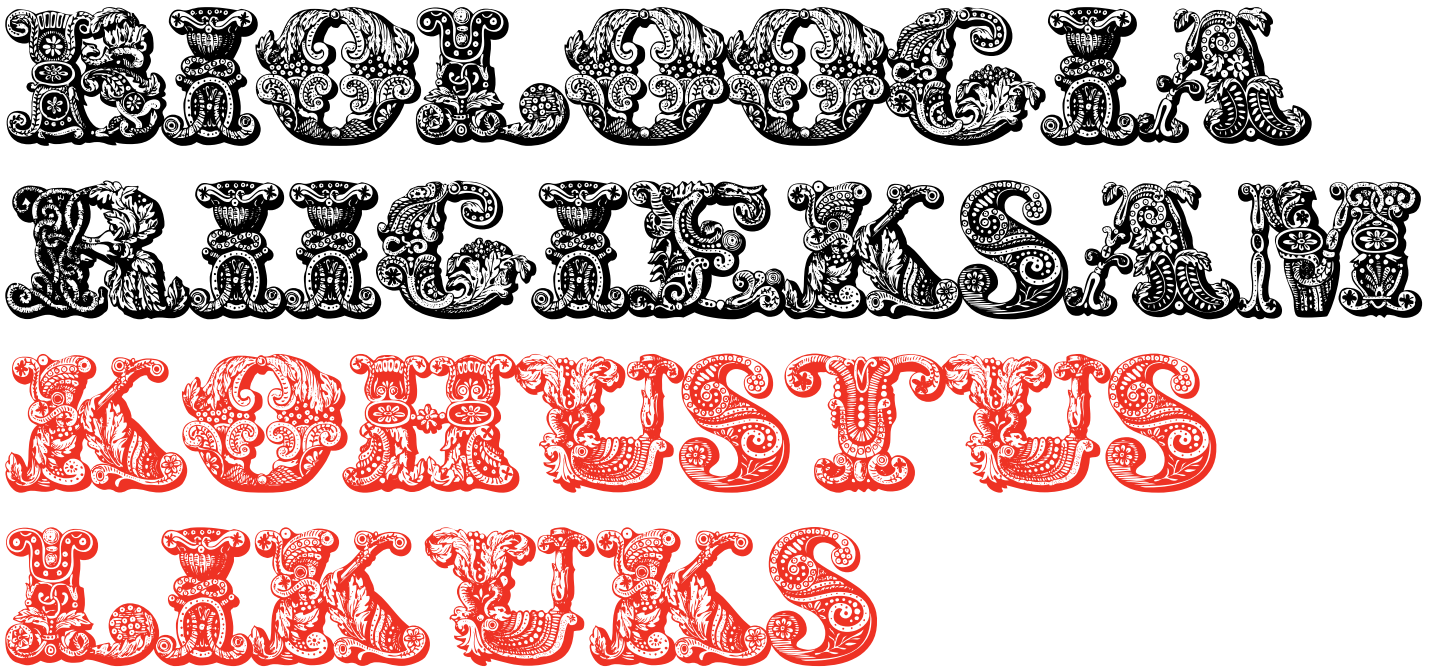
Sinu jalatsistiil on stiletto (glamuurne, kõrge kontsaga king). Sa oled täielik peoloom, ent oskad end vajadusel ka tagasi hoida. Tänaval kõndides jäävad nii mees- kui ka naissoost isikud Sulle alati järele vaatama ning Sa oled väga populaarne.

KÕIGE ROHKEM C-VASTUSEID:

Sinu jalatsistiil on jooksutoss. Kuna tavaliselt ei mäleta Sa pidudest suurt midagi, seetõttu tõmbad jalga tossud, et ei peaks peale pidu oma jalgu kontsadega või ebamugavate kingadega vaevama. Inimesed heidavad Sulle halvustavaid pilke, kuna Sinu riietus, olek ja välimus ei sobi just alati seltskonda.

KÕIGE ROHKEM D-VASTUSEID:

Sinu jalatsistiil on vaba-aja jalats. Sinu arvates on pigem tähtis tunda end mugavalt, kui eriti hea välja näha, siiski õnnestub see Sul kuidagi iseenesest. Teatud ringkondades oled Sa vägagi populaarne ning Sina juba tead, kuidas reedeõhtud huvitavaks teha!

Kui ma lõuna paiku geograafia keele tunnis üles ärkasin (geo õps on meil päris karm) ning nägin, et klassivend jälle puudrit riivis, pidin ikkagi tõdema, et kool on päris tore koht, täielik õnnekamber kui aus olla. Ega ei kujutagi ette, ikka jube hirmus oleks, kui ei peaks koolis käima, muudkui vihma sajab ja soppa lendab. Siin saab pidevalt roosi puhuda ja üldse lillat pulli. Üks päev mõtlesime, et võiks kõik halvad inimesed maha kõmmutada või ära matta nagu mu ühe tuttava sõber Soomes tegi. Aga teate asi osutus raskemaks, kui me kassisime, sest kui pauku hakkasime otsima, siis tuli välja, et kellegil ei olnud kodus ühtegi rauda ja nii see asi meil jäigi, sest raha ei tahaks ju ka selle peale kulutada, vaja seedritki osta. Hiljem, kui mu noorem vend tahtis Balta turult plastmassist mängupüssi osta (sest seda on kergem koolikotis kanda), siis ei saanud keegi aru, miks talle see metallist püss ei sobinud. Lõpuks pidi ikka selle metallist ära ostma, kuna ei leidnud kusagilt mängurelvi. Nüüd ta enam koolis käies raamatuid ei kannagi kotis, ainult oma uut püssi, sest muidu oleks kott liiga raske – seaduses on ju kõik täpselt kirjas, mitu kilo

kott olema peab. Aga ega ta mulle seda niikuinii ei laena, tahab ju kogu au omale saada, ikkagi popp värk see kõmmutamine.

Ma kusagilt kuulsin, et vanasti oli rohi rohelisem ja päike eredam. VALE PUHA ma ütlen, koolis on alati päike ja roheline muru, isegi linnud on laulma hakanud. Kui nüüd veel ainult geograafias ei peaks käima, oleks eriti hästi. Minu klassiõel näiteks vedas eriti barreliga – üks päev geograafias tulid kaks ilusa välimusega, valges pintsakus meest otse paradisiist ja kutsusid ta endaga kaasa. Pärast seda pole ta enam kunagi pidanud geograafias käima. Vahest ma mõtlen sellest ja unistan, et tahaks ka sinna minna. Aga kas te arvate, et meil oli vanasti ka nii tore siin koolis? No ikka ei olnud küll – see kõik on tänu meie uuele klassivennale, kes on mingi tark bioloogia poiss. Tema kasvatab kodus sellist taime, mis muudab meid palju targemaks ja õnnelikumaks ning isegi õpetajad ei viili enam vaipa üle. Te peaks ta kodu nägema, ta elab nagu rohelisel laanel, ta isegi magab kõigi oma taimede vahel.

Nii et lõpuks ometi on noored aru saama hakanud, mida

minu isa Edgar [Savisaar – toim] üritab meile selgeks teha – alkohol on väga kahjulik! Minu isa on ainus, kes on suutnud noorte mõtlemist muuta ning loomulikult on see ka statistikas kajastunud – alkohol on kruvi ja keegi ei taha seda enam. Minu klassivenna kasvatatud seeder on aga palju kasulikum (ikkagi puhas loodus) ning see teeb ju meie põhjamaa inimesi ka märksa õnnelikumaks. Keegi ei pea ennast löikuma hakkama, sest elu on ju hämmastavalt kaunis.

Eks meil kesksuvel-sügisel sai ikka aega kratsitud ning veel veidi seda kurjajooki ka kesksõpradega tarbitud, aga õnneks juba siis palju vähem, sest tänu mu isale ei jõua ju keegi nii vara õhtul omale nii suurtes kogustes lahjat kütust varuda, ikka tuleb väiksemas koguses kvaliteetsemat kraami tassida. Eks uuenuduslikud inimesed saavad ikka alguses vastu päid ja jalgu, aga hiljem kõik tänavad. Vot selline see mu isa juba on – minu suurim kangelane!

Selles rubriigis räägib *Õpilaslehe* endine peatoimetaja Erik Ehasoo ilusast lapsepõlvest ja erutavast kooliajast.

Rajaleidja

1. Mis on Rajaleidja?

Rajaleidja on karjääriplaneerimist toetav internetileht.

Mis on karjäär ja karjääriplaneerimine?

Karjääraks nimetatakse inimese elurollide (nii tööalased kui eraelulised) arengut.

Karjääri planeerimine on seega enese elu juhtimine.

Kuna karjääriplaneerimisel tuleb lähtuda eelkõige iseendast ja oma soovidest ning võimelest, on eesmärgid vajalik iseennast tundma õppida. Seejärel tuleks tuvutada töömaailmas pakutavate võimalustega – milliseid elukutsesid ja ameteid on olemas ning mis valdkonnas soovitakse tulevikus töötada. Ning siis kui võimalikud variandid leitud, uurida vastavaid õppimisvõimalusi.

Seega põhimõtet järgides on üles ehitatud ka karjääriplaneerimise toetuseks loodud veebileht Rajaleidja.ee.

2. Kellele on Rajaleidja

Rajaleidja on jagatud pakutava info sihtgruppide kaupa kolmeks: noor, suunaja (jaguneb omakorda kolmeks: nõustaja, õpetaja, lapsevanem) ja täiskasvanu.

3. Mida sisaldab Rajaleidja?

Alajaohtusest NOOR leiab kasulikke info õpilane, kes on alles oma karjääri kujundamise alguses ning vajab nõu ja abi nii enda

tundmaõppimisel töömaailma uurimisel kui õppimisvõimaluste leidmisel kodu- või välismaal. Noorele mõeldud info on jaotatud kolmeks: kes ma olen? kelleks saada? kus õppida?

4. Mis teeb Rajaleidja eriliseks?

Rajaleidja on ainuke tasuta lehekülg Eestis, mis sisaldab nii palju vajalikku, selektsioonitud ja ajakohast karjäärilist info!

- Rajaleidjas on üleval värsked teemakohased uudised, sh sündmused-koolitused-projektid, mis lähiajal on toimumas just karjäärivalias.
- Rajaleidjas on ka värsked konkurssi- ja stipendiumilinfo.
- Rajaleidjas on eraldi välja toodud välismaal õppimise teema
- Rajaleidjast on võimalik leida värsket infot käesoleva aasta riigieksamite, lahtiste usite päevade ja sisseastumiseksamite kohta.
- Rajaleidjas on märkimik, kuhu saad salvestada enda jaoks vajalikku info!
- Rajaleidjast on võimalik leida mitmeid erinevaid isiksuse teste.
- Rajaleidja on nagu Teevit Internetis.

Vaata: www.rajaleidja.ee

rajaleidja.ee

Haridus- ja Teadusministeerium

MIS OLI ISA GORJOT? POJA NIMI?

“VÕIOLIKU NÕU TOE TUL

:SUSTVA

AITAB SALVESTADA PAREMINI!

Aura Tarkuse vesi on abiks mõtetegevusele ja mähele. Koostöös Tartu Ülikooliga valminud ainulaadne koostis sisaldab naturaalsel, rohelistest teest saadavat L-teanini ning kaaliumittraati, mis annavad veel teema lisaväärtuse.

Tahad minna **Brüsselisse**?
Tahad avaldada oma arvamus?
Tahad, et su sõnal oleks jõud?
Tunned muret ühiskonna pärast?

Sils on järgmine pakkumine
just **SINULE!**

Keskerakonna Noortekogu essseekonkurs gümnaasiumiõpilastele

Teemad:
Eesti ressursid tulevikus
Globaliseerumine
E-vallimised -
kuidas muudavad Eesti demokraatiat
Eesti kirjanduse digitaliseerimine
Privaatsus internetajastul
Innovatsioon

Lõpptähtaeg: 30. aprill 2008

Esikolmikule auhinnaks reis **Brüsselisse**
Lisainfo: www.kesknood.ee

Teadaanne

Ajad muutuvad, kinnisvarahinnad nüüdsest langevad ja inflatsioon on meeletu, siis peab muutustega kaasa minema ka meie Liit. Oleme otsustanud, et tahame muuta Eesti Õpilesinduste Liidu imagoloogiat. Alustame logo muutmise või siis uuendamisega, sest see ei tõmba enam tähelepanu ning pole atraktiivne. Logo juures kõige tähtsamaks peaks oleme Liidu nimi – Eesti Õpilesinduste Liit. Aga

rohkem mingeid tingimusi ei ole. Liidu 10.aastapäevaks tahame välja tulla uue logo, uute värvide ja uue sümbolikaaga. Kui Sul on idee milline peaks oleme meie Liidu logo või tahad rohkem infot saada, siis saada oma mõtted, logo visand või küsimused aadressile:
reigo@escu.ee

NB! Parimad saavad väärilise tunnustuse!

Õpilastele reklaami hinnakiri:

	SUURUS	MÕÕDUD (mm)	HIND (sisekülg, vaba paigutus)	HIND (sisemine esi-/tagaleht)	HIND (tagakülg, väline)	HIND (eskülg)
1		210 x 297	10 000	12 500	KOKKULEPPEL	-
1/2		210 x 148,5	7 000	7 500	KOKKULEPPEL	-
1/3		210 x 99	5 000	6 000	KOKKULEPPEL	KOKKULEPPEL
1/4		210 x 74,25	3 000	4 000	KOKKULEPPEL	KOKKULEPPEL
		105 x 148,5				
1/8		105 x 72,25	2 000	-	-	-
		52,5 x 148,5				

Reklaam pakume saata .pdf või .jpg formaadis CMYK faili (vähemalt 300 dpi); mõtudele lisada 5 mm nii latust kui kõrgust (*bleed*). Kui soovite reklaami mitmesse õpilastele numbrisse, siis pakume hinnasoodustusi! Samuti pakume hinnasoodustusi MTÜ-dele

Lisaks pakume võimalust õpilastele ja eraisikutele lisada kuulutust õpilastele. Kuulutuse hind on 100 krooni. Hindadele lisandub 18% käibemaks!

iSic

Lae omale taskusse 600 hinnasoodustust
Eestis ja 40 000 välismaal!

Pikendatud
ISiC õpilaskaardi
saad SEB kontorist,
EÜLi või EÖELi
esindusest.

SEB info tel 665 5100 • www.seb.ee/isiklik
EÜLi info tel 640 0423 • www.isic.ee